Postimees

ENSV Riiklik Avalik Raamatukogu

Eesti päewaleht.

Ilmub Eesti Rahwameelse Eduerakonna waimus.

60. aastakäik. **Ilmub igal äripäewal.**

Toimetuse ja talituse adress: „Postimehe“ toimetusele Tartu. Wene keeli: Въ ред. газ. „Постимесъ“, Юрьевъ (Лифл. губ.). Kõnetraat nr. 80.

Toimetuse kõnetunnid: Rüütli uul. nr. 9, lehe toimetuses, igal äripäewal kella 12—2 lõunal. Päätoimetaja kõnet. k. 12½—2.

Pärnu wäljaande talitus ja toimetus: Pärnus, Rüütli uul. nr. 47. Kõnetraat nr. 119.

Tellida wõib lehte igast päewast alates kuni iga kuu wiimase päewani. **Adressi muutmise** korral tuleb **10 kop.** maksta **ja** wana adress üles anda. **Saamata-jäänud numbrid** saadab **lehe talitus** ainult siis maksuta järele, kui nende tellimine 14 päewa jooksul pärast numbri ilmumist postile on pandud. **Tarwitamata jäänud käsikirjad** hoitakse ainult sellekohase soowi pääle alal. **Käsikirjad** mis mitte meie alaliste kirjasaatjate poolt ei tule, jääwad hinna alla arwamata, kui neile tasunõudmine pääle ei ole kirjutatud. **Sõnumid ja kirjeldusi** tohib „Postimehest“ ainult hallikat nimetades wõtta.

Kuulutuste nonpareille-rida **10 kop.**, lehe eesotsas 30 k., wäljaspool kodumaad kuulutuseküljel 30 kop., lehe eesotsas 60 kop. Kella 10 e. l. ülesantud kuulutused ilmuwad wõimalikult seisamal päewal.

Üksik nummer maksa

Tellimisehinnad:

12 kuu	pääle	postiga	7	rbl.	—	kop.,	po
11 „	„	„	6	„	50	„	
10 „	„	„	6	„	—	„	
9 „	„	„	5	„	50	„	
8 „	„	„	4	„	90	„	
7 „	„	„	4	„	30	„	
6 „	„	„	3	„	70	„	
5 „	„	„	3	„	10	„	
4 „	„	„	2	„	50	„	
3 „	„	„	1	„	90	„	
2 „	„	„	1	„	30	„	
1 „	„	„	—	„	70	„	

Poolikute kuude numbrid 3 kop. tükk ja p

Wäljamaale 3 korda nädalas saates 11 rbl.,

Eraldi juurde maksta: „Lastelehe“ pooles aastas 15 kop.

Nr. 101. **Neljapäewal, 5. (18.) mail 1916.** N

Sõda.

Lühike ülewaade.

Dwinskist lääne pool, Swenteni järwe piirkonnas, tormasid meie wäed wastase eelwägede löömise ja traattakistuste purustamise järel tema kaitsekraawi ja kihutasid selle kaitsjad, kes püssitiruwõitluses surma ei saanud, põgenema.

Krewo alewist wersta 6 lõuna pool pidasime meie õnnelikku miiniaugu-wõitlust ja lõime sakslaste tormijoolsu nende suure kahjuga tagasi.

Olõka alewist lääne pool läksid meie wäesõad edasi.

Bukowinas, Bojan'ist põhja pool, lõime meie oma tulega austerlaste kallaletungimisekatse tagasi.

Verduni piirkonnas wahetati 3. mail ja järgmisel öül tugewat suurtükituld ja löödi sakslaste wäikesed kallaletungimise-katsed tagasi.

Ka mitmel pool mujal Prantsusemaal katsus waenlane kallale tungida.

Inglise laewad wahetasid Saksa miinilaewadega Belgia rannas tuld.

Suur Saksa aurulaew „Gera“ sattus Stokholmist lõuna pool miini otsa ja wajus põhja.

Trentino piiri ääres tungisid austerlased itallastele 2. mail Etshi ja ülemise Astico wahel õige suure wäega kallale. Itallased taganesid oma pää-kaitsejoontele.

Monfalcone piirkonnas wõitsid itallased wastukallaletungimise ajal 254 meest wangi ja 2 kuulipildujat ära.

Rootsi wäliste asjade minister andis saadikutekogus Alandi saarte asjas seletuse, millega kõik erakonnad rahule jäid.

Ida sõjawäli.

Petrogradis, 4. mail. Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

Lääne wäerind.

Wastase katse Obole järwest lõuna pool kallale tungida löödi tagasi.

Miitawi — Kreuzburi raudtee piirkonnas saatis waenlane kaks lämmastawate gaasidepilwe meie kaitsekraawide poole.

Swenteni järwe piirkonnas tormasid meie wäed, selle järel kui nad wastase eelmised wäe-osad olid löönud ja tema traattakistuste wahelt läbi olid jõudnud, sakslaste kaitsekraawi ja pistsid selle kaitsjatest osa surnuks ja kihutasid teised põgenema.

Krewost lõuna pool, Nowoselki piirkonnas, panime meie öösl wastu 3. maid miini plahwatama ja wõtsime selle augu kindlasti eneste kätte. Sakslased tormasid, et auku ära wõtta, kallale, aga meie lõime nad oma tulega nende suure kahjuga tagasi.

Olõkast lääne pool läksid meie wäe-osad edasi. Ka purustasime meie selles piirkonnas ühe waenlase kiirteheitja.

Jessornast ida pool wahetati elawalt tuld, meie suurtükiwägi purustas wastase kaitsekatused.

Bojan'ist põhja pool katsusid austerlased kallale tungida, aeti aga meie tulega oma kaitsekraawidesse tagasi.

Kaukasia wäerind.

Diarbekiri pool lõime meie türklaste kallaletungimise tagasi.

* * *

Kaukasia wäerinnalt.

„Walitsuse Teataja“ kirjutab: Türklaste lähem ülesanne Armenia sõjawäljal näib olewat meid Ashkala alewi piirkonnast tagasi suruda.

Seks tungiwad nad Baiburti poolt Ashkala poole ja ühtlasi ka kõrwalisi teesid mööda Erzindshani poolt Pekiridshi kaudu Ashkala poole. Et seda eest-pääletungimist kergendada, püüawad nad Ashkala piirkonna pahemast tiiwast mööda tulla ja meid Mamahatun'ist wälja ajada.

(Ashkala linn on Erzerumist wersta 50 lääne pool, Erzindshani tee ääres. Mamahatuni linn, sellesama tee ääres, on Ashkalast õhuteed wersta 30 lõunalääne-lääne pool. Pekeridshi küla on Mamahatunist üle 10 wersta põhjapõhjalääne ja Ashkalast üle 30 wersta lääne pool, Baiburti linn on Pekridshi külast wersta 40 põhja ja Ashkala linnast ligi 60 wersta põhjalääne pool.)

Kesskoht on Pekridshi ümbruses, ja siia on türklased iseäranis suure wäe kokku kogunud. Kahtlemata tuleb neile siia weel nut wäge ja pikendawad nad oma wäerinda Ashkala — Baiburti teest põhjaida ja Mamahatuni—Erzindshani kiwiteest lõunalääne pool.

Türklased loewad wõitlused, mida siin, Wäike-Aasia sõjawälja kesimises osas, peetakse, ülitähtsaks, mida ka see näitab, et nad Diarbekiri pool meie wastu kurdlased on saatnud, oma korealikud wälja-sõjawäed on nad siit wist ära põhja poole winud.

Mesopotamias, Mosuli pool, on meie wäed waenlase Newandusi linna piirkonnas löönud ja selle linna ära wõtnud. Newandusi linn on Urmia järwest 110 wersta lõnna lääne, Mosuli linnast 100 wersta ida ja Persia piirist 50 wersta lääne pool. Mosulisse läheb tee Newandusist ülimägist, aga ühtlasi ka rahwarikast maad mööda. Sellest teest põhja ja lõuna pool on hulk wäikseid teekesi ja tema lähedale hoiab Tiigrise jõe haru Sab-Eli.

Meie wäed, kes Mosuli pool tegewad, on arwatawasti osa sellest wäest, kes Urmia järwest lõuna pool tegew on olnud. Tema ettewõte suurendab nüüd meie edasitungimise tähendust Bagdadi pool, Hanekeni kaudu.

Nii on siis nüüd meie wäed Mesopotamias mitmel pool tegewad. Uue wäerinna loomulikuks piiriks on Tiigrise jõgi. Et Diarbekiri tee Bitlisi omast 130 wersta kaugel on, see Mosuli teest aga 190 wersta ja Mosuli linn Bagdadi linnast 340 wersta, siis on Mesopotamia wäerind Bitlisist Bagdadini 660 wersta pikk. Türklastel on siin 7 kuni 8 diwisjoni wäge, mida kallaletungimiseks liig wähe on. Armenia sõjawäljalt ei saa nad aga wäge Tiigrise orgu saata, sest need sõjawäljad on ülsteisest liig kaugel ja pääle selle on Erzerumist lääne pool nüüd tähtsad wõitlused pooleli.

Lääne sõjawäli

Pariisis, 3. mail. — Õhtune ametlik sõnum.

Champagne'is lõõbi waenlase wäesalk, kes meie wäikest wahiwäekohta Mesnili künka piirkonnas äkki ära katsus wõtta, käsigranatidega tagasi.

Argonnidel peeti Four-de-Paris' — Courte Chaussée — Vauquois' piirkonnas õige elawat suurtükiwõitlust.

Maasi jõest pahemal pool anti Avocourti metsa, mäe 304 ja Morthomme'i piirkonnas õige tugewat suurtükituld. Waenlase katse meie seisukohtadele mäest 304 lääne pool kallale tormata pandi meie kaitsetulega seisma.

Maasi jõest ida pool ja Woevre'is anti wahete wahel hirmust suurtükituld.

Muul wäerinnal wahetati aeg ajalt suurtükituld.

Pariisis, 4. mail. — Lõunane ametlik sõnum.

Mitmel pool, iseäranis Champagne'is, Mesnili künka piirkonnas, wahetati suurtükituld.

Argonnidel Fillemorte'i juures, peeti miinwõitlust, mi meile hästi läks.

Maast jõest pahemal pool pommitas waenlane meie esim si joon. Tema katse Morthomme'i mäe esisele ligineda läks täiesti nurja.

Maasi jõest paremal pool oli mõlemapoolne suurtükiwägi Haudromonti metsa ja Vaux' tiigi wahel agarasti tegew. Thiaumont'i mõisast põhjalääne pool tormas waenlane, käsigranata tarwitades, meie wahiwäekohtadele kallale, aga meie lõime tema tagasi.

Lenburite teob. Meie 18 lenburit wiskasid öö wastu 4. maid waenlase sõõkorteritele Damvillers' piirkonnas 24 kuuli, Brieulles'i waksalile ja Clery-le 111, waenlase asupaikadele Nantillois' ja Romagne'i juures 14 ja Apremont'i ja Grandpré waksalile 21 kuuli, mis mitu tulekahju sünnitasid.

Üks meie lendur purustas Vic-sur-Aisne'ist põhja pool Saksa lennu-apparadi. Maha kukkudes kaotas see mõlemad tiiwad.

Selsamal öö wiskas meie teine õhuwäesalk Ars'i waksalile ja Metz'ile 20 kuuli, Frescaty waksalile 40, Arnaville'i waksalile 40 ja Metzi — Thionville'i (Diedenhofi) wahelisele raudteele 80 kuuli.

Londonis, 4. mail. — Prantsusemaal olewa Briti pääkorteri sõnum. Mõlemad pooled wõtsid eila õösel wäikseid tegusid ette. Kolm waenlase wäesalka katsusid meie kaitsekraawidesse Hebuterne'ist lõuna pool tungida. Neist läksid kaks katset nurja, kolmas wäesalk jõudis meie kaitsekraawidesse, wõis siia aga ainult lühikeseks ajaks jääda.

Lancashire kütid wõtsid Vimy juures, selle järel kui nad mõne miini plahwatama olid pannud, 250 yardi waenlase eelmisi kaitsekraawa ära ja tegid wastasele kaunis palju kahju.

Meie wahiwägi, kes Auchy wastu asub, tungis waenlase kaitsekraawidele äkki kallale ja jõudis kuni teise jooneni, kus ta käsigranatidega wõitlust algas.

Havre'is, 3. mail. — Belgia ametlik sõnum. Täna oli suurtükiwõitlus Belgia wäerinnal iseäranis elaw. Meie rasked patareid laksid oma koondatud tulega sakslaste kaitseehitusi Yseri idakaldal, Dixmuideni piirkonnas. Saint-George'st lõuna pool olewale maale andsid mõlemad pooled ülõgedat suurtükituld.

Merelt.

Stokholmis, 4. mail. — Saksa aurulaew „Gera“, mis 4000-tonnine, lasti 25 merepenikoormat Landsort'ist (Stokholmist lõuna pool) miiniga põhja. Inimesed, kes tal olid, päästeti.

Wolffi agenturile teatatakse Brüsselist: Eila õhtul oli Flandria ranna kohal Inglise merewäe jõudusid näha. Nemad wahetasid Saksa miinilaewadega kauge maa tagant lühikest aega tuld.

Italia sõjawäli.

Roomast teatati 3. mail ametlikult: Waenlane tungis eila Trentino piiri ääres, selle järel kui ta 1. mail suurtükkidega tugewasti tuld oli annud, ülisuurte jalawäe-hulkadega meie wäerinna-osale Etshi oru ja ülemise Astico wahel kallale. Meie wäed taganesid esimese wastupaneku järel, mille ajal nad waenlasele õige raske kahju tegid, oma celmistelt seisukohtadelt pää-kaitsejoontele.

Muul wäerinnal andis waenlane ägedalt suurtükituld ja wõttis paiguti jalawäega meeleawaldusi ette. Kõige ägedamad olid wõitlused Monfalcone piirkonnas. Siin wõidelti esiti waheldawa õnnega, siis läks meie wastukallaletungimine hästi. Meie wõtsime 254 meest wangi ja saime 2 kuulipildujat sangiks.

Waenlase aeroplanid lendasid 2. mai õhtul Wenetsia kohal ja 3. mai hommikul Udine ning Treviso kohal. Mõned inimesed said haawata ja mõned hooned wiga.

Italia aeroplanid pommitasid eila hommikul mitut kohta. Carsol wiskasid nad 80 pommi häade tagajärgedega.

Wiimased sõjapäewad.

Sakslased püüawad nüüd meie wäerinnal tagasi wõtta, mis nad märtsi-kuu algusel on kaotanud. Selle järel kui nad oma kaitsekraawid Narotshi järwest lõunalääne pool (15. aprillil) kätte olid saanud, katsusid nad oma wanu seisukohti ka Jakobstadtist põhjalääne pool tagasi wõita. Siin olime meie nad 11. märtsil Jezukni küla juures, mis Piksteri jõe pahemal kaldal, Düüna jõest 3 wersta lõuna ja Selburi raudteejaamast 4 wersta põhjapõhjalääne pool on, l kindlustatud küla meie kä aprilli õhtul tormas siin gewa tule andmise järel Et tema esimene katse tegi ta järgmisel öö katseid. 29. aprillil tea num: Wõitlus Jepukni waenlase suurtükituli o edasi. Kuida ta on lõpn duwad teated.

Teine tõsisem wõitlus Dwinskist lõuna pool. nas, mis Postawõi a lõuna pool on, torm õhtul kaunis suure wäe paiguti meie kaitsekraawid neile oma korda kallale nad wastu pidada, wai jäi nende Molodetshno poole edasituleku katse sii

Kaugemal lõuna pool kus talwel tõelik waiss nüüd wastane siin ja sõõ Wõimalik on, et ta wägesid ümber seab.

Wolõnias ja Galitsias meie kaitsekraawidele mitu kist lõunaida ja Olõkast l sinetsi juures ja keskmise piirkonnas, ligineda, - ülm oleks läinud. Tõsisedki kuskil.

Musta mere rannas nast lääne ning lõunalääne sundi linnast 8 wersta lõ tuke edasi.

Baiburti ümbruses kallaletungimised kõigil p juga tagasi. Riisamati k mitmel muul Kaukasia w Mamahatuni ja Diarbekir laletungimiste wastu, mis olnud olewat, õnnelikult.

Ainult Erzindshani te waenlase wägedega tegem paiguti taganema. Meie tas 30. aprillil: Erzind meie wäljawäe-osad üh shinadega öösel wahwa ühe suure, kõrge, was kindlustatud, ümbrust Selles wõitluses langesid ohwitseri ning 365 alam järgmisel päewal, 1. ma shani teel, Ashkala piirko lased suurte jõudude kokku ja surusid meie eelmised p luse järel, mis terwe p tagasi. Siis lõppis waen kes meie tulega rasket ka

Selle wastu läksid Persia piirimaadel suurel kawad nüüd Bagdadi wägede seljataguseid te ähwardama.

30. aprillil teatati, et

Eesti Kunstiseltsi näitus Tallinnas.

II.

Niisugune wiis eeldab hääd kooli, joonistuse ja wormi walitsemist, teiste sõnadega wäsimata tööd. Sellest tööst tunnistabki näitusel leiduw wäike wäljawalik P. Burman'i siiurikastest joonistusemappidest. Wäljapandud joonistustes õpib teda hää ja peene joonistajana tundma, kes iseäranis loomade liigutuste elu ja ilu napi formelini ühes ainsas joones oskab koondada, nagu see jaapanlaste impressionismusele omane (Tiigrid, nr. 100 ja iseäranis 107). Loomade maalidest olgu nimetatud „Hobused joomas“ (85) ja „Wõidusõjamine“ (84).

Arhitekt **Karl Burman'ilt** leidub näitusel rida kergelt, heledalt maalitud kirikute interieure ja mõned maastikud akwarellis ilusti tabatud niiskusega (näit. nr. 87). Ka on ta wälja pannud mõned wäiksemad arhitekturi kawandid, mis masside maalilise rühmitusega meeldiwalt silma puutuwad. Kahju, et põhiplaanid puuduwad: arhitekti kõigekülgne tublidus näitab end ikka ainult täielises projektis, olgu ta kawandilinegi.

August Jansen osutab wäljapandud töödega, et ta oma ala kui ka iseennast weel ei tunne. Temalt leidub näitusel küll portreesid, küll maastikke, küll dekoratiwseid kawandid, kui ka joonistusi. Wiimaseid iseloomustab korrektsus ja wilumus, kuid ilma tugewama indiwidualse warjunduseta. Tema „Dekoratiwses kawandis“ (125), mis jahti kujutab ja teatud osawust arranzherimises awaldab, on hirwede põgenemine ja koerte ning kitide tagaajamise hoog ilusti tabatud, kuid wormi, iseäranis loomade oma, ei walitse Jansen kaugeltki weel mitte näit. P. Burman'i üpsusega. Peab ka ütlema, et Jansen'i wärwid tihti magusawõitu on, „armsad“; hääd es tüks ja kõige paremad tema wäljapandud töö üleüldse on Gooti intérieur'id (motiwid Tallinna raekojast). Kawand „Kalewipoeg“ kiwi wiskamas) on teatriline, tal puudub seesmine usutawus: emb-kumb, kas on see mehe murune kiwi papier maché'st — siis puudub al raskus lennuks, on ta aga tõesti kiwi, siis ei suuda see Kalewipoeg teda kuhugile wirutada. Ka Jansen'i portreed ei suuda täielikult rahuldada: ei tundu neis iseäralist wälist sarnasust, ei sõgawat iseloomustamist, ei ka omapärast käsitust; kõige nõrgem neist on küll naesterahwa portree kõrges toolis Gooti wõlmi all (130) — siin on otsitud, tahetud, tehtud gootika. — Jansen on aga kahtlemata üsna solidne and, kes ainult iseennast weel pole leidnud.

Hans Laipmann'i wiisi iseloomustaks waheft kõige ligemini see, kui teda turistiks nimetada: ta on ühewõrra kodu Eestimaa lagedail randul ja Italia järskudel kallastel, Saaremaa külatänawatel ja Tunisi uulitsail, Eesti talutaatide hulgas ja pruunide beduinide keskel. Ikka huwitaw, waimurikas, kuigi mitte juurdlewa sõgawusega waldaw, siis terawa tähelepanemisega ja wäleda tabamisega paelaw. Kõigele on Laipmann wastuwõtlik, oskab ühel nõõdul trehwawalt rabada wana-inimese kortsunud palet, nagu näit. „Mia padrona“ (151) natuke pilklik-kawalat ilmet ja mõne lapsenäokese puhast siledust, „Ranna talu“ (146) üksilduse luulet ja Saaremaa ranna talu maa wastu surutud tumedat silnetti meretuulist wintsutatud männa warjus. Kord on ta wana-meisterlik, nagu sõgawates, kõlawates lokalwärwides „hra E. S. portreel“ (294), kord stiliserija, nagu mõnes wäikses wäljaspool katalogi wäljapandud maastikus — „Suwine pärastlõuna“ näituseks. Liikuw waim, kes igast woolust teda huwitawat wastu wõtab ja omaks teeb, turist, kes terawa silmaga tabatud pilta oma paenduwa pastelltehnikaga wäledalt skitserib. Muidugi rabab niisuguse töötamisewiisi juures Laipmann wahel ka mõõda, igaw ei ole ta aga kunagi. Nimetada tahaksin weel wäljapandud töõde hulgast „Soora, beduini plika“ (136) ja „Ema õun, wälend beduinide elust“ (298).

Järgmisena katalogis esineb **Herbert Lukk**, nähtawasti weel üsna noor mees, kes maksku mis maksab, stiili tahab omandada, seda wälises maneris ja wägiwaldses stiliserimises otsides. Loomusi ärataw on tema „Ulitis“ (163).

Paljude lahkuminewate arwamiste ja kõigusu waidluste keskkohaks on **Konrad Mägi.** Ei ole ime — niisuguste silmadega pole weel keegi meie maastikku näinud. Romantikuks wõiks teda nimetada, kes maastikus näeb mingisugust salapärast elu, sündimist ja suremist, hääletumaid heitlusi, kuulmatumaid karjatusi, waikiwat õudust — romantikuks Edgar Allan Poe sugukonnast, ehtsa maalijana wärwi-akkorde ja masside rühmituse rütmi edasiandmiseks tarwitades. Sääl on „Maastik“ weskiga (167), imelikkude siniste püramidi-kujuliste lilledega suurte oranshiliste kiwide wahel. Sääl „Maastik“ (177) unustatud lahes päikse tulel siniselt põlewa merega, mille kaldal mürgisena mädaneb merekõnts, nagu hõõgudes punases muhenemise lõkkes, kõrwu süütult-walgelt helkiwate päikse pleegitud kiwikestega, millel kaswab häbematult-lopsakalt, laiade puhmastena, sinikas-roheline merekapsas, oma elukülluist imedes randa uhutud merekaswude wõetatud maast — see on mingi puutumatu ürgloodusse ürgelu. Siis „Maastik“ (168) põuailma pärastlõuna päikesega, roosade nagu põletikus pilwedega, korratumalt nagu kellegi kaotatud rohus lamawate suurte kiwidega, rahutuma nagu palawituhaige hingamine tuulehiliga ükskõik puu ladwas. Ehk „Maastik“ (189) punase nagu hirmust karjatawa põlluga, orgu kaduwa ja mitte kusagil enam nähtawale tulewa teega, mässawaid pilwi weeretawa taewa all — nagu mingi hirmus, algjõuline katastrof tundub see maal. Weel üht wäikest „Etüdi“ (191) tahaksin Mägi iseloomustamiseks nimetada — pildisse süwenew tühi maantee, mille äärel suurte tumedate puude all paar maja, hingetu waikus, ja tagapõhjas sõõge ükskõikse taewa all kesk tumerohelisi lehestikku helepunane katus kui mingi kuulmatu karjatus — nagu sünniks midagi hirmust wõi hiiliks keegi kuulmatumal sammul, õudus, nagu Edward Munch seda oma maastikkudesse sunnib. Lõppeks lubatagu weel lühidalt peatada ühel Mägi portreedest, mis samuti eespool kirjeldatud waimu hingawad. Wõõrana näiwad waheft algused Mägi tuliste wärwide kõrwal „Neiu walges“ (180) külmad walged ja siniseid toonid, nagu Mägile mitte omased, tarwitseb aga ainult sellesse profili süweneda, neid ühel hoobil meelelikka ja jäiseid silmi waabelda, neid nagu waewalt tähelepandawalt wärisewaid ninasõõrmeid ja punaseid, peidetud pilkega naeratawaid huuli, seda hooletu-eleganti poosi, et aru saada sest raffineritud külmast julmusest, mida kunstnik lõuendile sundinud elegandis ruumi seadmises, tundlikult joonistatud profilis, külmades sinistes warjudes walgeil rindeil, millel nagu waritseks suur lõhewärwiline roos...

Murakin esineb weel wäljakujunematuna, ta ei ole weel osanud mitmesuguseid mõjusid, mis tema juures märgata, sõõntesiks ühte sulataba eneses. Ka ei ole ta weel üle jõudnud teatud wälisest manerlikkusest tehnilas, mis mõnes pildis näha. Kõige iseseiswam on waheft tema „Paradisi õunapuu“ (201), kõige küpsem „Maakoht Karksist“ (203).

Roman Nyman'i laadile kõige iseloomulikum on küll tema „Italia motiw“ (211) — jaheda, korrekti selgusega joonistatud ja koloreritud. See jahedus wõib aga ka saatuslikku, külma painumatuseni tõusta, nagu seda osutawad need kaks taewasse kerkiwat müüri Hamlet'i dekoratsioni kawandil l. waatuse 8. pildile (209), mille wertikalsed äärjooned tüli taewast wälja lõikawad ise nagu lõpmatusse tõustes. „Surnu aed“ (Hamleti jaoks) selle wastu on aga magusawõitu oma „armsates“ wärwides hoitud taewaga; üsna nõrgad on aga „Lilled“ (212).

W. Ormisson on meeldiw oma wanemates, hallides toonides hoitd „Sügises (221), „Wanas majas“(219) ja „Wanas linnus“ (220). Sellele järgueb rida wähe meeldiwaid, mõned osalt Purwiti'i mõjust tunnistawaid ekskursione wärwilikkuse walda, millelt ta näikse „T. Kääriku portrees“ (217) oma endisele wõisile, muidugi süwenenuna ja wärwiliselt rikastatuna, tagasi tulnud. — And, kelle wäljakujunemist huwitusega ootame.

Lõpulikult wäljakujunenuna esineb **Paul Rand** oma portreedes. Wanameistrilise truudusega portreteritawa wastu süweneb ta näojoontesse ja kortsukestesse, et teatud isikut alles hoida kõige sellega, mis elu ta näkku kirjutanud ja nagu ta meie hulgas liikunud. Siiski ei puudu duda kunstniku isik — pee awaldub see tema piltide hallis põhitoonis, meeliski (iseäranis naesterahwaste wähe niiskelt läikiwat loori. — Paul Raud isik — ta on kõigile ar lihtsuses.

Schtscherbako misewäärt maalija, kui t tajat Purwit'i meele paletis ja motiwide wal wad „koolid“. — Te läbistikku kõik üsna ilusa

A. Tensing osut temperamenti on, kuigi t koolitus puudub. Teda lõuna päikese wärwiline katuse wiiludel, nagu see del näha. Huwitaw on ja Jansen'i käsitust sama on käsitanud kohta kui nu wanaaegse „gemütlichkeit asjade wanaaegses wor pärast ka eestkätt joonista istunud ja joonistanud - menteritud ulsi ja akuai käsipuid jne. Oleks see j jäänud, minugipärast R koloreerituna, oleks hää on Jansen püüdnud ka da: nüüd segab joonistu wide effekt, maali aga ei ole kord mitte wõimali mise süntes. Tensing s esimese tugewama maije: ja seintel ning taewa pindades; tema maalija see rabanud, ta ei ole nõ pool nimetatud detale, j jet ongi ta laius pinsli wirutanud, olgugi ta teh sen'ist ja wärwides wähe

Walder Tomas pääle tähelepanu st oma tawalt-omapärase ja kindl Ta on muusikaline hing,

mal tiiwal türklased kahepäevases wõitluses oleme löönud ja neilt ühe suurtükki, üle 2000 püssi ja palju muud materjali ära oleme võtnud. See oli wist Urmia järwe ja Mosuli linna wahel, Rewanduši alewi ümbruses, kust ka järgmistel päewadel wõidusõnumid tuli. Nii teatati 1. mail: Mosuli teel wõtsid meie wäed Rewanduši piirkonna, Mesopotamias, ära. Wastase löödud wäe-osad jätsid kirel taganemisel 3 suurtükki .... maha. 2. mai sõnumi järel said meie wäed Rewandušist suuri sõjawäe ladusid saagiks ja ajasid wastast, kes kiiresti taganeb, ratsawäega taga. 3. mai sõnumi järel kestis siin meie edasitungimine edasi.

Nii tõttawad siis meie wäed Mosuli poole edasi, mis Tiigrise jõe ääres, waenlase pääwäeteel on, ja ähwardawad ühendust Bagdadi ning Konstantinopoli wahel rikkuma hakata.

Weel kaugemal lõunaida pool, Kermanshahi — Hanekeni teel, lähewad nad otse Bagdadi poole, millest nad enam kaugemal ei ole, kui [illegible] 175 wersta. 25. aprilli ümber wõitl[illegible] siin Kasri-Shirini linna ära, kust Hanekeni wiiw tee järsku lõunalääne poole pöörab. Saagiks langenud on meile siin 4 suurtükki ja palju kõiksugust sõjamaterjali. Et Mesopotamias olewa Türgi wäe suurem osa Kut-el-Amara ümbruses wiibib, mis Hanekenist kaunis kaugel on, siis tuleb arwata, et türklased siin lähemal ajal palju abi ei wõi saada, ja meie oma wõidukäiku lõunalääne poole [illegible]tamata wõime jatkata.

Verduni juures oli hulk wähemaid wõitlusi, mis tõenäolisemalt muudatusi ei toonud. Sakslased löödi ikka tagasi, ja ei jõudnud kuskil edasi. Ei, paiguti läksid prantslased edasi ja parandasid oma seisukorda. Et waenlane Avocourti metsa mitu päewa ägedalt on lasknud, siis tuleb arwata, et ta siin suure tormijooksu wastu walmistab, mis mõe 304 saatuse peab otsustama. Sest wõib tema Avocourti metsas edasi nihkuda, siis jääb mägi 304 tema wahele, ja ei saa prantslased teda enam kaitsta.

Tähelepanemist äratab, et sakslaste kallaletungimised Champagne'is ja mitmel pool inglaste ning belglaste wäerinnal sagedaks lähewad.

Politika ringwaatus.

Rootsimaalt.

Stokholmis, 4. mail. — Kui teises kojas wäliste asjade ministeriumi eelarwet harutati, puudutas minister Alandi saarte küsimust. Ta awaldas nähtuste pärast kahetsust, mis usaldust Rootsimaa hää tahtmise wastu oma iseseisrust ja erapooletust kaitsta wõiwad wankuma panna. Rootsi walitsus arwab nüüd niisamati, nagu 1908. aastal, et Alandi saarte küsimus Rootsimaa eluküsimus on. Minister ütles, tema olla kindel, et see ka Rootsi parlamendi arwamine olla. Tema wõiwat kinnitada, et walitsus oma kohuseks lugewat seda küsimust terawalt silmas pidada ja et tema ses ega teistes asjades Rootsimaa kasude tähelepanemist ei jätwat.

Kõigi erakondade juhatajad awaldasid selle järel ministri seletusele oma täielikku häälekõlbmist.

Inglisemaalt.

Londonis, 4. mail. Alamkoda wõttis wäeteenistuse-seaduse kolmandal lugemisel wastu.

Londonis, 3. mail. Wene seaduseandliste esindusteste delegatsion jõudis hommikul Edinburgisse. Linnapää wõttis temaa wastu ja annab ta auks pidusöögi.

Türgimaalt.

Bukarestis, 3. mail. Konstantinopolist teatatakse: Endine kohtuminister Ibrahim-bei nimetati riiginõukogu presidendiks. Kohtuministeriumi juhatab ajuti wäliste asjade minister Halil-bei. Senator Kiasim-effendi, kes pabamüürlane, aga Noor-Türgi komitee kindel poolehoidja on, seati pidulikult sheih-ul-islami ametisse.

Mäss Hunanis.

(Meie Hiina kirjasaatjalt).

Hiinamaal, Tayungis, 13. aprillil 1916.

Oma wiimases kirjas kõnelesin ma, et meie rahutuste eelõhtul elame. Ja waewalt olin ma oma kirja ära saatnud, kui juba kuuldus, et suured mässuliste hulgad meie poole hakkasiwad liikuma. Siit meie linnast, mis Hunani prowintsi põhjaõhtupoolses osas on, umbes 90 wersta lõunapoole Yungshun'i nimelisesse maakonna linna. Sääl on ka minu töopiiri wiimane abijaam. Sinna asusiwad weebruari kuus kats meie Soome misjonitöölist elama, ja töötasiwad rahus ja eduga, kuni 19. märtsini — uue kalendri järele. Siis tuli sinna mitutuhat mässumeest ja wõtsiwad linna õige lühikese wõitluse järele ära. Mässuliste päälik nimi oli Lo-Dsanhön ja on ta otse siit minu pääjaama ligidalt pärit. Tema wana isa ma tunnengi. Ja minewal aastal kirjutati kõigi 8-aastane Lo nimeline poiss meie kooliõpilaseks, ja nüüd on selgunud, et see on selle mässu päälik poeg. Nimetatud herra oli oma wanemate tahtmise wastu Juanshikai wastaste kõlda läinud ja sai oma käsu alla umbes 2500 endist warast ja rööwli, kellele weel lisaks tuli üle tuhande õiget wabariiklist mässumeest. Nii oli tal siis märtsi kuus juba 4000 meest juhatada. Neil puudus aga kord ja suuremal osal õiged sõjariistad. Kuna nad suuremalt osalt endised ametirööwlid olid, siis on juba iseenesest selge, misugune walitsus linnas maksma pandi, kui nimetatud mees tuli. Ametikohad rööwiti puupaljaks ja rikastelt wõeti määratud suured pantrahad. Linn ja maakond jäeti ilma päälikuta ja ametnikkudeta. Rahwas jäi kaitsjateta, ning wangid lasti wabaks, kuid sunniti mässuliste sõjawäkke astuma. Meie misjoni asutusega sääl käidi siiski rahulikult ja hästi ümber. Mässumeeste päälik käinud isegi meie asutuses oma meestega. Säält läks ta oma meestega alla meie poole. — Ma ütlen alla, sest et säälne linn on kõrgel mäel. Warsti oligi ta oma meestega siin ja nõudis, et meie linn ennast ilma takistusteta alla annaks. Kuid selle pääle ei wõidud mõteldagi, sest siis oli juba üle tuhande Juanshikai meest kõigesuguste uuema sõjariistadega teel meie linna. Ja allaandmine mässumeestele oleks tähendanud tuhandete mõjukamate ja haritud inimeste surma ja ametnikkude täielikku hukatust. Kui minult selles asjas nõu küsiti, nii kui ennegi, wõisin ma ainult ühte wastata, et allaandmine neile õnnetust toob.

22. märtsil jõudis meie linna esimene osa põhjapoolseid sõjamehi, umbes 400 meest. Neil olid kaasas kuulipildujad. Teel siia, umbes 8 wersta linnast eemal oli neil tuline wõitlus mässulistega. Mässuliste kuulid oliwad neist suure hulga surnutena ja haawatutena maha niitnud. Kuid oma kuulipildujaga oliwad nad siiski mässulistele weel õige suurt walu andnud. See wõitlus maksis walitsuse meestele pääle haawatute ja surnute ka weel kaks kasti täit padrunid. 23. läksiwad nad weel oma asju otsimas, kuid asjata ja saiwad suure rutuga linna tagasi, tulema. 24. korraldati weel asju ja tehti tööd nagu ennegi. Ning rahulikud elanikud arwasiwad, et nüüd ometi oleks pidanud rahu tulema, sest meeletus oleks olnud meie kindluse sarnast linna seesuguses olukorras hakata ära wõtma. Sest linnas oli nüüd umbes 800 sõjameest wastas. Aga juba 25. märtsil oli see lootus tuulde pühitud.

Meie olime siin nõu pidanud meie koolidele waba päewa 25. anda; oleksime siis pisut puhata saanud ja ka wälja mägedele jalutamagi läinud.

Kuid hommikust öösd, arwata kella 3 ajal, tuli meie asutuse öösaht mind äratama ja ütles, et sõda on lahti. Ma tõmbasin omale riided selga ja joolsin kiriku torni. Kuu walgusest hoolimata ei näinud ma midagi. Kuid kole püssi kärin, kuulipildujate pragin ja suurtükkide müra andsid tärt[illegible] tunni ajal, et meil täis tõsise sõjaga ja mässuga tegemist oli. Kuu walguses nähti muidugi, et ma tornis olin ja kuna meie asutuse taga mägedel walitsuse wäed ja asutuse ees jõe teisel poolel mässuliste meheid seisid, siis hüüti mulle mässuliste poolt, et ma ennast warjalsin, et kuulid kõgemata mind ei tabaks. Kellegil ei olla mõtet minusse ega minu asutusesse meelega puutuda. Sõda olla ainult walitsuse wastu.

Mässumehed olid aga oma arwed walesti teinud, kui nad arwasid, et nende wõit pidi täielik ja rutuline olema. Rahwas ei hakanud nii kergesti nende nõusse. Siis süütasid nad meie kõige rikkamas linna osas majad põlema. Tuli tegi sadandetes majades oma koledat tööd poole öösd ja terwe päewa. Ei olnud kellegil wõimalik kustutamise pääle mõtelda, sest sõda oli iga soldati oma külge tõmmanud ja kohalikud elanikud põgenesid sadade kaupa meie kui katoliku misjoni asutusesse. Päewal ähwardati sedagi linnaosa põlema süüdata, kus meie asutus on. Kuid see jäi tegemata, osalt muidugi minu protesti pärast, osalt ka raha maksu läbi. Laupäewa, see on 25. päewa õhtul tuli jälle suur hulk walitsuse mehi alt pärale ja nüüd mõtles igaüks, et mässumehed oleks põgenenud. Aga ei. Olgugi, et sadasid mehi juure oli tulnud, tegid mässumehed öösel uue koleda tormijooksu kindlustatud müüri wastu. Seegi öö lõppis ilma järelduseta. Selle ja eelmise öö surnud ja haawatud olid nad siiski weel ära wiia saanud.

26. märtsil.

Täna on pühapäewa hommik. Püsside, kuulipildujate ja suurtükkide müra on minu ergud otse ära wäsitanud. Hommiku wara tuli jällegi uusi walitsuse wägesid pärale. Need läksid asutusest püssi lastes mööda. Mõned granatid löhkesid meie päädе kohal ja teised plaksatasid meie maja wastu. Nüüd oli jälle ähwardus selle linnaosale, et kui meie linnaosa mitte kindlat ja suurt rahasumma ei anna, siis seegi põlema süüdatakse. Nüüd läksin ma komandandi juure ja palusin, et tema ometi katsuks umbes 100 meest meie linnaosa kaitsjaks saata. Kuid see oli asjata. Hiina soldat ja tema päälik on raha eest sõjamehed ja seks katsutakse ikka oma nahka hoida. Seda distsiplini ja ka wahwust, mis meie läänemaade wiletsamadki soldatid näitawad, ei taha palgaline kunagi näidata. Suure kiirusega ja jooksuga läksid ainult umbes 20—30 soldatit meie abilist mööda sinna poole, kus mässuliste suurtükid teisel pool jõge seisiawad. Ometigi läks neil korda neid tulega ähwardajaid maha nottida. Terwel 26-dal ja 27-dal möllas tuli linnas.

Wõitlus oli 27-dal märtsil natuke waiksem. Ainult koduta inimesed katsusid põgeneda ja selleks makseti lootsikutest ja wenedest kuulmata kõrget hinda. Meiegi oleksime läinud, kuid wenede saamine oli päris wõimata. Majade põlemine ja õnnetute koduta-jäänute, enne jõukate elanikkude hädaldamine ja meile tungimine tikub juba ertusid nõrgestama.

Õhtul. On õige waikne ja on loota, et enam mingit tormi karta ei ole. Kuid ma käin siiski weel walitsuse wõimude juures, kas kaitset otsimas, wõi abi ja nõu küsimas, et ma kõigi oma kaastöölistega ära põgeneda saaksin. Midagi aga ei ole saadawal. Ainult üks nõu on olemas, et meie häda korral nende pääkorterisse põgeneda wõime. Seegi abi on hää parema puudusel. Kuid igaüks, kes sõjas on olnud, teab, mis see tähendab sinna minna kaitset otsima, kuhu just kuulisid sihitakse. Seda meie ei teinud kõigest hädaohust hoolimata. Kella 12-ni walwas minu poolt pastor Kantele, soomlane.

28. märtsil.

Kui ma kell üks üles tõusin ja torni läksin, arwas pastor Kantele, et nüüd on kõik mööda ja rahu tulnud. Waewalt oli aga tema magama läinud, kui uus ja enne olemata tormijooks algas. Mässulised tegiwad meeletuid kaiseid linna õhtupoolset, ja ka põhjapoolset osa ära wõtta, kuid lõödi koledate kahjudega tagasi. Sadasid langes surnutena õhtupoolse wärawa taha.

Nüüd oli umbes 1—1½ tunni waheaeg. Selle aja sees nägin, kuidas suured mässuliste hulgad uuesti lõuna wärawa taha tulid ja kaks korda tormi jooksid. Kuid iga tormijooks lõppes sellega, et kuulipilduja pragisew kärа iga ligidaletuleja waikseks tegi. Sadanded haawatud jooksiwad ja ujusiwad läbi madala jõe ja pääsesid selleks korraks oma elu.

Kella 7-e ajal tegiwad soldatid oma poolt tormijooksu wastaste seisukohtadele ja see oli otsustaw. Mässajad põgenesid. Kuid nende õnnetute majad, kuhu mässulised wägisi ja poolwägisi oliwad korterit wõtnud, süüdati nüüd soldatide poolt põlema. Nõnda põletati soldatite poolt jälle terwe õhtupoolne linnaosa maha ja sellega ühes ka meie misjoni sääne abijaam, kus ka meie Hiina soost jutlustaja õnnetumat surma leidis. — Kuid see oli igatahes ülekohtune tegu ja on walitsus hakanud juba neile abi andma, kes kannatada saiwad ja on lubatud ka meilegi anda, mis meie oleme kaotanud. —

Kuid waewalt oliwad mässumehed lõödud, kui telegrammi teel teade tuli, et Juanshikai keisri au maha pannud ja uuesti wabariigi makswaks kuulutanud. See rebane on niisuguste tempude pääle walmis ja meie ei wõi teada, mis tema järgmine mäng on. Kuid waewalt wõib ta enam maad ja rahwast rahustada. Iga Hiina tõsine sõber waatab kurwastusega tulewikku, sest nüüd on Hiina jagamise hädaoht suurem kui ta kunagi enne on olnud.

M. Meedar.

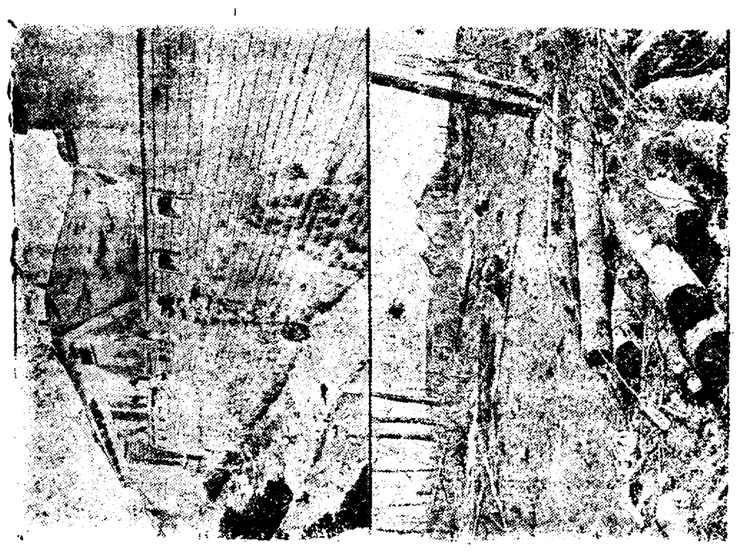

Sõjamustatud Bang kindlustus.
Ülewal on oja kindlustusi nähtu, all kindlusepiirkonnas wiiw tee. Bang jõrdi juures Berduni kindlusepiirkonnas on teatawasti mõdalate-kaupa tõige ägedamaid ja wäsimaid wõitlusi peetud.

Italia rikkused.

(Esimese sõja-aasta mõlestuseks).

II.

Natuke abstraktiliselt põllult sündmuste juure üleminnes, näeme weel selgemat pilti Italia energiate rikkusest.

Alles hiljuti kirjutas tuntud Saksamaa professor Wilhelm Ostwald „Vossische Zeitungis", et organiserimise anne ainult Saksa rahwa monopol olewat. Aga ka selles ei ole itallased endid sakslastest sugugi mitte alamal näidanud. Kõige suurematest linnadest päälе kuni kõige wäikesema külani oli kõik kihamas ja töös. Tärkasid igalpool ja mitmesugused „komiteed", kes kõik walitsuse rasket tööd toetada ja wiljarikkamaks teha aitasid ja püüdsid. Kõige wäikesemast külakooliõpetajast pääle kuni kõige kuulsama professorini, madalamatest ametnikkudest kuni kuberneri ja ministrini, waesemast pudukaupmehest kuni wõimsama töösturingkondade ja suurkaupmeheni, alandlikust wäikepõllupidajast kuni kõige rikkama suuremaaomanikuni — kõik oli organiserimise töös ja just neid laimatud „kirgi", mis palawa isamaaarmastuse oma pühaks eesmärgiks olid walinud, olid kõige tugewamaks ja kiremaks edasikihutajaks wõimuks. Kes kirgliselt „tunneb", see wõib ka mõlgi rutta ja põhjalikult ära teha.

Miba ei ole mitte eraorganisatsionid kõike sanitedi põllul teinud ja misugune wennakise armastuse ja liigutawa õrnusega ei mõista mitte itallased oma haawatuid rawitseda ja teenida? Milano linna haigemajad näitusteks on wõõraste waimustatud imestamist äratanud (eesotsas Zonda, Litta ja Biffi haigemajad). Parqnejatele pakutakse kõiksugust lõbu, mille wäljamõtlemiseks seltskond ilmaski ära ei wäsi ja kõige suuremad ja kuulsamad kunstnikud on massuta kaasaitajateks (Caruso tuli Amerikast).

Ainult rahaandeid sõjaotstarbeks on Milano linn üksi kuni siiamaani umbes 11 miljoni liirat (umbes 5 milj. rbl.) kokku kogunud. Ja mida ei ole rahwas kõik mitte teinud, et tema pojad, kes osalt üle 3000 meetri kõrgusel Alpidel talwe mööda pidid saatma, soojalt riides oleks ja terwoks ja tugewaks jääks. Kui nahad järsku kalliks tõusid minema, tekkisid kohe uued organisatsionid selle halbtuse wastu wõitlemiseks: algas suurepäraline kodujänese kaswatus. Et see wäikene koduloom suure siginemise wõimuga on, siis andis tema ruttu tuntawat kahekordset kasu: nahkadest tehti lugemata hulk riidetükkisi sõjawäe tarwis ja lihatural oli tema kõige mõjuwamaks abinõuks hindade parajaks pidamise juures.

Jällegi on sarnane wälgukiirusline organiserimine ja ettewõte ainult kirgliste itallaste juures wõimalik, sest kuna alles sügisepoole suwet 1915. aastal laialist propagandat kodujänese kaswatamiseks tegema hakati, saatis juba sellesama aasta 15. detsembri-kuu päewal Milano linna komitee (ufficio II.) üksi 17.528 riidetükki kodujänese nahast sõjawäljale, millest umbes 50.000 nahka ära oli tarwitatud ja teist 60.000 nahka oli pargikojas walmis saamas.

Teine suurepäraline organisatsionide ettewõte oli soldati „toidusoojendaja" (scaldarancio), s. o. iseäralisselt walmistatud paberitullikesed tükideks lõigatud, mis piirituse sarnaselt põlewad.

Italia sõjawägedel kõrgetel mägede tippudel ei ole loomulikude tingimiste pärast sõõgikeetmise wõimalust (sääl ei kaswa lähekorraski enam ühtegi puud), neile saadetakse, ehk õigem tõmmatakse elektritraatide abil allpool walmistatud sõõk üles. Et see aga külmalt kohale jõuab, siis mõjuks see ajajooksul wäga kahjulikult soldatite terwise pääle. „Scaldarancio" abiga wõib iga soldat ise oma sõõgiportsjoni soendada ja päälegi on neil wõimalus endid igal ajal palawa kohwiga külma eest kaitseda, sest lund mägedel kunagi ei puudu, soldati aluminiumist sõõgipotikeses sulab see tulel ruttu weeks ja kohwi ja suhkur on Italia soldatil alati ranitsas. Üle 40 milj. toidusoojendajaid on eraorganisatsionid siiamaani sõjawäljale saatnud ja jatkab saatmist ka suwel, sest Alpide mäed on ka kõige käredama suwepalawusega ometi igawese jää ja lume pääl.

Aga sõjawaimustus, kindel tahtmine täielise wõidu kättesaatmiseks ja suur armastus oma wahwa sõjawäe wastu on Italia seltskonnas weel palju teesi organisatsione elule kutsunud. Korralikult saawad soldatid pakkisid kõiksuguste kingitustega, iseäranis waesed on sellepoolest kõige rikkamad ja on ette tulnud, et soldatid paluwad wähem shokoladi saata. Sõjawäeringkonna postijaamadesse ja mujale awalikkudele kogumisekohtadele on hinnata sõõgikohad asutatud, kuna Italia selbat muidugi juba hästi on toidetud. Terwisehoidlisest küljest on eraorganisatsionid nii uskumata palju teinud, nii et sõjawägi talwe külma ja niiskuse, iseäranis aga kõrgete Alpide käreda külma ja lõõtsuwa tuule peaaegu ilma külmetamise haawade ja muude halbade tagajärgedeta mööda on saatnud. (Alpidel langeb soojamõõtja isegi üle 40 pügala nulli alla ja sääl juures puudub harwa tuul.)

Kuna walitsus kaitsekraawa elektri- ja muude ahjudega kütta laskis ja kraawide ehituse, kui ka soldati riiete juures suurt rõhku selle pääle pani, et niiskus ohwrid ei nõuaks, ei leppinud seltskond weel sellega ja kõiksugused määred (kondirasw) külma ja niiskuse wastu, soojad ja otstarbekohased kaitseriided, iseäralised ületõmbamise jalanõud õlgedest ja weekindlast riidest, wahilseiswatel soldatitel kõrges mägestikus iseäralised jalgade ja käte soojendamise abinõud jne. rändasid wooridena sõjawäeringkonda ja näitasid isamaa eest wõitlejatele, et seltskond oma poegi ilmaski ei unusta. Soldatid, kes looduse iseäralikkude tingimiste pärast kuude ja kuude kaupa ühe ja sellesama seisukoha külge kinni on kõidetud, ei oleks muidu mitte pikka talwe nii õnnelikult mööda saata saanud.

Sellel asjaolul on aga ka weel teine tähtis külg: oma wäsimata tööga on Italia seltskond näidanud, et ta mitte ainult püha isamaa-armastust ei tunne, waid ka walmis on ennast wäljaspool bürokratilist sundust suurepäraliselt organiserima.

Et noor Italia rahaliselt oma wanade ja rikaste liitlastega, nagu Prantsuse- ja Inglisemaa, mitte wõistelda ei saa, see ei olnud kellegile saladuseks, ei ka noorele riigile sugugi mitte häbiks. Aga ka siin on Italia kõik teinud, mis üleüldse wõimalik teha oli ja tagajärjed ei ole waenlasele mitte wähe tuska sünnitanud.

Hiljutine Liibia sõda oli juba hää summakese maksnud ja weel ei olnud see sisemine wõlg maksetud, kui uus sõda uusi miljardisid nõudis. Isamaa armastus ei tunnud kahtlust ega kitsarinnalist kitsikust ja nõutud miljardid on rahwas waimustusega walitsusele annud. Miljardisid ei ole wähe tarwis läinud, õnneks aga mitte nii palju, kui Saksamaal, kus kaugelt tuntud Italia majanduseteadlase professor Einaudi rehkendamise järele 40 miljardi ära on kulutatud. Ja täna wõib Italia meelitawa iseteadwusega ütelda, et ta oma waesusest hoolimata ka rahaliselt paremal ja kindlamal järjel on, kui Saksamaa.

Saksa rahaminister Helfferich püüdis hiljuti oma wiimases aruandes riigipäewal näidata, et Saksamaa rahaliselt ilma mureta wõib olla, isegi paremal järjel on, kui Inglisemaa. Seda ametlikku aruannet arwustades, näitab nimetatud Einaudi (see on praegu üks tublimatest elawatest majanduseteadlastest ilmas), et see sugugi õige ei ole ja kawal Helfferich riigipäewa ees tõsise seisukorra wäga kunstliku looriga kinni on mõirinud katta.

„Helfferich", — ütleb Einaudi, määrab 500 miljoni maksusid 10 miljardi intressideks maksmiseks — aga mis siis ülejäänud 30 miljardiga saab? — Saksamaa ujub halbades wetes!" —

Nii näeme, et Saksamaa ainult ¼ wõla intressisid tasuda suudab, ülejäänud ¾ jaoks

(kui nii ütelda wõib) oma unistuste lehastuste wahendiks wõtab: maa ja taewas, puud ja kiwid ja mäed ning nende kajastused waikistes wetes, nendest ehitab ta maastikke olematuisi ilmust, täis hämaraid, widewikulisi, igatsewaid wõi kangelaselisi wiise — mustwalges joonistuses. Tarwitab ta wärwe, siis sünnib mingi unenägude maa ebatõelistes nagu kallistwidelt laenatud wärwides. — And, mis ilusaid lootusi äratab.

Ühes Mägiga on Nikolai Triik kõiksugu „arwamiste" ja „wastuarwamiste" tekitajaks. Mõlemad on nad kõige wärwilisemad näitusel kuid sügawasti teineteisest erinedes: Mägi wärwid on lasurid, Triigi oma tindid, Mägi wärwid leegitsewad, Triigi omad kumawad sisemise tulega ja on niiwiisi awaldajaks sellele sisemisele igawesele elule, mida Triik ajaliku wormi all otsib ja tabada taotleb. Triik katsub igas isikus, idees, meeleolus tema wiljakat momenti kinni püüda, tema status nascendi üles otsida, jõudude pingulolekut enne tegewuse kulminatsioni punkti, sisemist sündimist, mitte wäliseid tagajärgi tabada ja niiwiisi mõõdaminewat kestwaks, ajalikku igawesesks, individuumi tüüpiks tõsta, kõigest juhuslikust, „mitte asjasse puutuwast" puhastada ja monumentalsuseks ülendada. „Pr. E. Wilmer-Luiga portrees" (262) on see mingi seesmine ärewus, piinaw wastuse ootamine mingile igawesti tagasi pöörwale küsimusele, mõistatusliku elulaulu pinewil kuulatamine, mis sundiwalt awaldub suure konturiga antud seisus, kokku põimitud kätes, näo ilmes ja hõõguwates wärwides, põhjagi rahutumas lõkendamises. „Meesterahwa portrees" (263) annab Triik self-made-man'i energia ja iseteadwuse ühes selle energia waral saawutatud komfordiga; „Pr. E. portreesse" (264) maalib ta õrna lillelise unistuse; „Pr. S. portrees" (267) kujutab ta ühtlasi naisuse printsipi: wastu wõtta, kanda, ja ilmale tuua — waadatagu ainult selle läbi riiete tunduwa keha hoidu. Käsituse suuruse ja maalimise küpsuse poolest wõistleb pr. Wilme-Luiga portreega „Peremees J. E." (266) — mõlemad wahest Triigi tugewamad portreed sel näitusel. „Soome etüüdis" (269) tundub peaaegu kogu poolest Eesti peaaegu puudub", et „Eesti iselaadi maastikke otsime asjata," et meil üleüldse puuduwat ikka weel „Eesti iselaadiline kunst." Missugune see „Eesti iselaad" ja tema kohane kunst õieti on wõi olema peab, seda pole meile mitte keegi weel ütelnud. On see üleüldse wõimalik?! Üks on igatahes wastuwaidlemata kindel, et see „Eesti iselaad", „Eesti stiil" end mitte nii lihtsalt teha, „luua" ei lase — stiile ei „looda" mitte, nad kujunewad mõõdapäästemata paratamatusega wälja põlwede ja aastasadade töö tagajärjena, mille tegijad olid enne kõike otsekohesed enese ja oma intuitsionide wastu.

Seni aga wõib ainult rõõmu tunda, et kahtlemata olemas olew kuigi weel mitte käega katsuraw ja „tunnilese" kunstinäitusel wiibimisega ammugi mitte tabataw Eesti iseloom nii mitmetahulisena meie üksikuis kunstnikuis kajastub ja kuju otsib. See on rõõmus!

Rannus, 10. apr. 1916. a.

Johannes Kompus.

Kirjandusest.

Rändawad puud ja kiwistanud inimesed.

Wana rahwa jutu järele rännanud muiste puud ühest kohast teise. Kus on niisugused puud ja kuidas olla nad rännanud? Nõusama räägib wana rahwas, muiste moondatud inimesi kiwiks. Kus on niisugused kiwa? Teateid palun mulle postkaardiga saata.

Tartus. W. J. Eisen.

Kirjawastused.

„Fr." — Эсты и латыши, ихъ исторія и бытъ on meie raamatukauplusest saada. Maksab 1 r. 50 kop., postikuludega 1 r. 80 kop.

Soowitame: Böttner Aiatöö õpetaamat 3 rbl., ühes saatmisega 3 r. 45 kop.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Ambla Kaubatarwitajate Ühistuse aruanne 1915. M. Lewmanni trükk Rakweres. 8 lk.

Tõlurahwa wabastamine Eestimaal Jaan Kärner. Wabastuse saja-aastaseks mälestuspäewaks. „Teaduse" kirjastus, Tallinnas 1916. 94 lk., hind 75 kop.

„Soome" sõrmel. Ja „Wana aed" (268) oma wanade puude lehestiku wõlwidega hingab wanade poolpimedate kirikute jahedust, waikust ja salapärasust — parem Triigi maastikkudest näitusel. — Samuti igawest sisu ajalikust wormist esile tuua taotlew on Triigi graafikagi. Ja ni puhtalt, kui Triik maalides on maalija, nii on ta ka graafikas graafik. Näituseks tema „graafilised joonistused", „Jahi", „Alewi kõrts" jne., Noor-Eesti V. albumi reproduktsionides ju warem tuttawaks saanud. Lõppeks tema joonistus „Proletarlane" (282) — see on kõikide aegade proletarlane! — Oma mõjurikkust saawutab ka Triik masside ülesehituse joonelise rütmusega ja selle wõi teise wärwide akkordiga.

Futurismi mõistuslikkust, matematilisikust esitab A. Wabbe. Ilma kommentarita on tema joonistused waewalt mõistetawad. Neid ligemalt harutama hakata tähendaks futurismi põhjusmõtteid üleüldse hinnata, mis praeguse kirjutuse raamidesse ei kuulu. Wärwiliselt kõige huwitawam on küll Wabbe „Meditation" (288).

Neiu L. Wademan paneb neli huwitawat stilisatsioni tööd wälja, kõige parem, omapärasem neist „Sammal" (291), milles kogu isesugune, fantastiline sammal-maastik on kujutatud.

Lõppeks leidub näitusel kogu ilusat ja huwitawat keramikat T. Reisman'i poolt, mille hulgas kõige tähelepandawamad Italia laadi „Taldrek" (299) ja kaks waasi (301 ja 302) Persia ja renaissance laadi.

*

Olen püüdnud neis ridades meie kunstnikkude iseloomusid lühidalt karakteriseriba, niiwõrd kui see mulle näitusel nähtu põhjal wõimalik ja kuidas ma neid tunnud. Muidugi ei wõi need napid formelid täielikult ära tähendada elawate annete mitmekülgsust — olen katsunud silmapaistwamaid, mulle karakteristlikumatena näiwaid momenta üles märkida.

Mind wõõrastawad üksikute arwustajate etteheited (J. M. „Päewalehes" nr. 70 ja A. Kiwi „Postimehes" nr. 73), meie kunst ei suutwat „enesele weel mitte kindlat omapärast, Eesti kunsti nägu anda," et meil „piltide sisu

Ühes Mägiga on Nikolai Triik kõiksugu „arwamiste" ja „wastuarwamiste" tekitajaks. Mõlemad on nad kõige wärwilisemad näitusel kuid sügawasti teineteisest erinedes: Mägi wärwid on lasurid, Triigi oma tindid, Mägi wärwid leegitsewad, Triigi omad kumawad sisemise tulega ja on niiwiisi awaldajaks sellele sisemisele igawesele elule, mida Triik ajaliku wormi all otsib ja tabada taotleb. Triik katsub igas isikus, idees, meeleolus tema wiljakat momenti kinni püüda, tema status nascendi üles otsida, jõudude pingulolekut enne tegewuse kulminatsioni punkti, sisemist sündimist, mitte wäliseid tagajärgi tabada ja niiwiisi mõõdaminewat kestwaks, ajalikku igawesesks, individuumi tüüpiks tõsta, kõigest juhuslikust, „mitte asjasse puutuwast" puhastada ja monumentalsuseks ülendada. „Pr. E. Wilmer-Luiga portrees" (262) on see mingi seesmine ärewus, piinaw wastuse ootamine mingile igawesti tagasi pöörwale küsimusele, mõistatusliku elulaulu pinewil kuulatamine, mis sundiwalt awaldub suure konturiga antud seisus, kokku põimitud kätes, näo ilmes ja hõõguwates wärwides, põhjagi rahutumas lõkendamises. „Meesterahwa portrees" (263) annab Triik self-made-man'i energia ja iseteadwuse ühes selle energia waral saawutatud komfordiga; „Pr. E. portreesse" (264) maalib ta õrna lillelise unistuse; „Pr. S. portrees" (267) kujutab ta ühtlasi naisuse printsipi: wastu wõtta, kanda, ja ilmale tuua — waadatagu ainult selle läbi riiete tunduwa keha hoidu. Käsituse suuruse ja maalimise küpsuse poolest wõistleb pr. Wilme-Luiga portreega „Peremees J. E." (266) — mõlemad wahest Triigi tugewamad portreed sel näitusel. „Soome etüüdis" (269) tundub peaaegu kogu poolest Eesti peaaegu puudub", et „Eesti iselaadi maastikke otsime asjata," et meil üleüldse puuduwat ikka weel „Eesti iselaadiline kunst." Missugune see „Eesti iselaad" ja tema kohane kunst õieti on wõi olema peab, seda pole meile mitte keegi weel ütelnud. On see üleüldse wõimalik?! Üks on igatahes wastuwaidlemata kindel, et see „Eesti iselaad", „Eesti stiil" end mitte nii lihtsalt teha, „luua" ei lase — stiile ei „looda" mitte, nad kujunewad mõõdapäästemata paratamatusega wälja põlwede ja aastasadade töö tagajärjena, mille tegijad olid enne kõike otsekohesed enese ja oma intuitsionide wastu.

Seni aga wõib ainult rõõmu tunda, et kahtlemata olemas olew kuigi weel mitte käega katsuraw ja „tunnilese" kunstinäitusel wiibimisega ammugi mitte tabataw Eesti iseloom nii mitmetahulisena meie üksikuis kunstnikuis kajastub ja kuju otsib. See on rõõmus!

Rannus, 10. apr. 1916. a.

Johannes Kompus.

ei ole aga rikkal Saksamaal kusagilt enam tasumise wõimalust wõtta.

Italia maksude sissetulek on niisugune, et ta mitte ainult praeguste wõlgade intressisid katta ei suuda, waid ka weel tulewiku wõlgade jaoks hää summakene üle jääb. Päälegi on liitlastel, ka Italial meri waba ja see annab jõudu ja abinõu kõiksuguste kriisiste ärawõitmiseks, nagu hiljuti kiwisüte kriisise lugu tõendas. Waba merega on Italia wäljawedu peaaegu endiseks jäänud, isegi paremal järjel, kui Prantsuse- ja Inglisemaal.

Daneo, Italia rahaminister näitab oma wiimases aruandes, et kuna Prantsusemaa sõja järeldusel oma wäljaweo 22 protsendauma on pidanud, Inglisemaa aga kogum 50 protsendiseks on jäänud, s. o. 1914. aastal 2.210.000.000 liira eest — sellewastu 216.000.000 liira eest 1915. a.

Muidugi ettekirjutatud kõikuhõidmine on riigikassale suureks toetuseks olnud. Ehtesõjade sissewedu on niiwiisi palju langenud: siid — 28 miljonilt päält 17 pääle; kuld- ja hõbe asjad — 22 päält 7 pääle; kallid kiwid — 28 milj. päält 5 pääle jne.

Kõige selle wähema wäljamineku juures annab weel Italia maksude minister Carcano teada (Italias on maksudeminister rahaministrist lahutatud), et 9 kuu jooksul 44 miljoni matsusid rohkem sisse on tulnud, kui ette ära arwati.

Ka pankade märtsi- ja aprillikuu aruanded on wäga hää ja „Banca italiana di Sconto" on oma kapitali teguni 15 milj. päält 70 milj. pääle tõstnud! Ainult „Banco di Roma" ei ole hästi töötanud ja seda sellepärast, et tema ärid suuremalt jaolt Hommikumaal olid, kus nüüd aga ärielu peaaegu seismas on.

Tööstuses on Italias sõja ajal niisuguseid edusammusid [illegible], et praeguse iseäralise aja suured nõudmised sisemaa turu peaaegu iseseiswaks on teinud. Need on hiiglasammud noorele maale, mis isegi waenlast imestama sunniwad!

Aga arukorralised ja ülisuured sõjanõudmised ei ole kõikjal maawarandust oma kätte liskunud ja rahalikult ehitab Italia ka uusi raudteesid wäljaspool sõjaringkonda (näit. Aula — Lucca), millel sõjaga midagi tegemist ei ole, ehitab uusi määratumaid kaubalaewu („Duilio", peaaegu kõige suurem ehitusel olew kaubalaew ilmas) ja matab summasid suurepäralise Puglia weewärgi sisse, mis aastal 1925 walmis peab saama, 200 miljoni maksab, oma paljude harudega umbes 2000 wersta pikk on ja umbes 2 miljoni elanikule wett peab andma, s. o. 26° linna ja küla kohta ära jaotatud. Bari ja Taranto linnad saawad praegu juba sellelt hiiglaweewärgilt wett.

Kas siis maa, kellel niisugused energiad ja rikkuse tagawarahallikad käepärast on, tõesti waene maa on? — Aasta on sõja algusest mööda ja Italia on selle wahwalt ja kindlal jalul seistes üle elanud. Rahaliselt on sõja pärast [illegible] ja sajad miljonid ära jäänud, ühelt poolt need, mis rahu ajal wõõrad Italiasse kokku wiisid ja teiselt poolt wäljarändajate kuld, mis igast ilmakaarest Italia wirkade ja eeskujulikult kõikuhõidliikude poegade poolt kodumaale iga aasta kõikuu woolas.*)

Aga rahwa sisemise majanduse progressiwiline taswamine on need kaotused parandanud ja kümned rahu aastad ei oteks seda ehk mitte teha suutnud, mis üksainus sõja-aasta on teinud. Niisugune kiire rikkuste kaswamine on aga ainult sääl wõimalik, kus rahwas instinktiwiliselt distsiplineritud ja sotsialselt küpse on.

Dr. H. Segalla-Taar.

*) Wiimaste aastate kodumaale saadetud wälja rändajate kuld tõusis üle 300 miljoni

Wene riigist.

Keiserlik perekond Tsaari telki sõitnud.

Keisrikoja ministri telegramm.

Majestet Keisri Proua Aleksandra Feodorowna arwas hääks ühes Aujärjepärija Suurwürst Aleksei Nikolajewitshiga ja Kõrgete tütardega 4. mail Tsarskoje Seloost Tsaari telki sõita, et säält siis mitmesugustesse linnadesse haigemajasid waatama minna.

Alla kirjutanud Keisrikoja minister kindraladjutant krahw

W. B. Freedericks.

Prantsuse külalised,

kohtuminister Viviani ühes abikaasaga ja sõjaministri abi Thomas, sõitsid õhtul 4. mail Nikolai raudteed mööda päälinnast ära. Külalisi olid saatmas sõja-, mere- ja wälisminister, riigiwolikogu president M. W. Rodsjanko ja Prantsuse saatkonna liikmed.

Rahwa jõukuse taswamine.

Esialgiste puudulikkude telegrafi-teadete järel on hoiurahade kogusumma aprilli kuu jooksul hoiukassades kaswanud: sularahas 51.9 milj. rbl. wõrra ja hoiusummade arwel ostetud wäärtpaberites 94 milj. rbl. wõrra. Üleüldse on käesolewal aastal esimese 4 kuu jooksul hoiurahade kogusumma 620.7 milj. rbl. wõrra kaswanud, 247.7 milj. kõrwal minewal aastal sellesama aja jooksul. (Pta).

Kuuba suhkur.

Wene-Inglise kaubandus-kojale on „R. Slowo" teatel Kuuba saarelt Wenemaale saatmiseks suhkrut pakutud. Kuuba saarel on tänawu 3 milj. tonni suhkrut saadud, millest õige rohkesti wäljawedamiseks üle jääb.

Tatjana komitee

pidas 3. mail talwe palees aupresidendi Suurwürstiana Tatjana Nikolajewna juhatusel koosolekut, kus põhjaläänе ja lõunaläänе wäerinna päätwolinik oma aruanded ette kandsid. Komitee eelarwe mai kuu kohta wõeti 4 milj. rbl. suuruses wastu. Muude hulgas määrati emade ja rinnalaste kaitsmise seltsile sõjapõgeenaejate laste warjupaikade laiendamiseks 25.000 rubla.

„Portugali" põhjalaskmisest.

Eraku[illegible]mise-kommisjoni president senator Kriwtsow annab teada, et kommisjoni uurimise-töö hospitali-laewa „Portugali" põhjalaskmise kohta lõpetatud on ja wahest juba ühe nädala pärast trükist ilmub. Raamatusse on päewapiltlised üleswõtted mahutatud, mis Türgi walitsuse tõenduse, nagu ei oleks „Portugal" oma wärwis hospitali-laewa wäliseid tundemärkisid kannud, täielikult ümber lükkawad. Raamat saadetakse kõigile Punase-Risti asutustele üle ilma kätte. (Pta).

Ajalehe karistamine.

„Now. Wr." teatel on Moskwa linnapäälik „Utro Rossii" toimetaja W. Sadkowile 2000 rbl. trahwi määranud ehk 2 kuud arresti, 24. ja 27. apr. ilmunud kirjatükkide pärast, kus W. A. Suhomlinowist kõneldakse.

Petrogradis, 4. mail. — Kõigekõrgema reskripti läbi on Keiserlikule Kõrgusele Suurwürstinna Elisabeth Feodorownale tänu awaldatud ohwrimeelse töö eest, mis ta wiletsusesse langenud, puudust kannatajate ja haigete inimeste hääks Moskwas 25 aastat suure armastusega teinud, 5. maist 1891 alates, mil ta abikaasa Suurwürst Sergei Aleksandrowitsh Moskwa kindralkuberneriks nimetati.

— Akademikus würst Golitsõn suri.

Trelleborgis, 4. mail. — Wiies salk Wene inwalidisid, 261 alamwäelist ja 5 ohwitseri, jõudis Saksamaalt wangist siia.

Kohalikud teated.

Sõjalaen Tartus.

Sõjalaenu on Tartus wiimastel päewadel jälle elawamalt hakatud tellima. Nii müüdi eila kohalikust renteist laenu obligatsionisid 19.500 rbl. eest ja kroonu hoiukassast umbes 5000 rbl. eest. Eelmiste päewade tellimiste summad on wähemad, kuid läinud nädala summadest siiski hästi suuremad. Renteis ja kroonu hoiukassas on obligatsionisid seni kokku üle poole miljoni rubla eest müüdud.

Tartu kooliõpilaste sõjawäeharjutused on sunduslikuõpeainena korralikult alganud. Neist wõtawad, nagu juba teatatud, ainult kohalikkude keskkoolide ja kõrgema rahwakooli wiimase klassi kaswandikud osa. Neil on juba õpetõö lõppenud, kuna teiste klasside õpilastel weel juuni kuuni koolis tuleb käia. Pääle sõjawäeharjutuste lõppemise antakse osawõtjatele nende kooli-lõputunnistused kätte. Nende koolilõpetajate tunnistused, kes sõjawäkke soowiwad astuda, saadetakse otsekohe sõjawäekoolidesse.

Sõjawäeharjutusi tegewatel kooliõpilastel on märgiks punane rant mütsi ümber ja püssitikk rihma küljes. Neil tuleb igal juhtumisel kui alamwäelistel wäeülematele au anda.

Esimene tänawune sinfoniakontsert algawa suwe-hooaja kohta on täna õhtu „Wanemuises". Orkestri tuleproowiks on õige wastutuserikas ülesanne walitud: Beethoveni 3. sinfonia (es-dur), mis üleüldiselt „Eroica" nime all tuttaw.

Oma ideerikkuse, sisumarikkuse, jõu ja kunstikõrguse, niisama ka julge ning ühtlasi kindlakoelise ehituse poolest seisab see uue orkestrikunsti monumentalne, 1804. a. walminud teos kogu Beethoveni loometoodangus eraldatud kõrgel seisupaigal, kuhu tema teiste helitööde juurest mingisugune sild ei wii. „Eroica" kõrwale on Beethoven, tõsi küll, weel intimsemaidki ja ka populärsemaid loonud, kuid wähe leidub sääl töid, milles nii kui „Eroicas", igast lüliist nii rohkesti waimu, iseloomu ja luulet wälja õhkuks, milles kunst nii wäga, nagu siin, ilma ehteliste, kaunistawate lisandusteta, isegi ilma päälülisid ühendawa kitita läbi saab. „Eroica" on ja jääb Beethoveni loomewõime kõige tõhusamaks awalduseks, kuulajat oma hoopis wõõrapärase iluga ühtlasi wõõrastama, imestama ja waimustama pannes.

„Eroica" loomisel määras Beethoven selle helitöö konsul Napoleon I Bonaparte ülistamiseks. Kui aga ülistataw enese 1804. a. kewadel keisriks kuulutas, walis wabariigimõtteline helilooja oma heliteose päälkirjaks „Bonaparte" asemele üleüldiselt „kangelase mälestuseks."

Kangelast kujutab Beethoven omapärase pilgusügawusega ja seab tema iseloomu pääjooned ümbrusega ja iseenesega wastastikusesse tegewusesse. Seega on jeletataw „Eroica" 1. jao (Allegro) käsitus, kus komponist jõu ja rõõmsa teo-õhina elementide sekka õige elegilist ja paatoslikku wastolu põimib, kus enne ja pärast kangelase tegusid kaastundmusehääled kuuldawale tulewad ja kangelase suuri kawatsusi kaebliikus ning waluliikus ümbritsewad. Punase niidina ulatab kogu sellest jaost läbi lein haawade pärast, mis kangelane lööb. Kujutatakse hiljemini heitlust, mida kangelane juhib. Kahekordse ägeda wõitluse järel asub lahinguplatsile wiimaks aegamööda surmawaikus. Wõitja lahkub waenuwäljalt täis kerget liikuwust.

Wiieosaline 2. jagu (Adagio assai) kujutab leinaja ahastust, suurt lugupidamist jumaldatawa kangelase wastu; selle surm mahendab ahastaja kurtmist.

3. jagu (Scherzo, Presto) on wähestest nootidest koosseisew wiisiarendus, kuna kerge ehitusega 4. jagu (Finale) rea teisendid Beethovenj warematest klaweriwariatsioonidest sisaldab, millele lõpul waga episod järgneb.

J. W.

„Wanemuise" Muusikaosakonna aastakoosolek

peetakse eestulewal pühapäewal 8. mail enne lõunat „Wanemuise" ruumides ära. Koosolekule palutakse osakonna liikmeid ning lauljaid wõimalikult rohkel arwul ilmuda.

Aino Tamme kontserdiks

on nüüd siiski luba kätte jõudnud, kuigi sellepärast kaks korda kontsert edasi lükata tuli ja see ilmaaegseid sekeldusi kaasa tõi.

Loodame, et nüüd osawõtmine kontserdist seda elawam saab olema. See oleks teatawaks wastukaaluks sellele, mis kunstnik praeguse aja olukorra all tunda on saanud.

Piletite eelmüük on „Postimehe" raamatukaupluses awatud. Kontsert on 8. mail.

Kõnekoosolek Baltimaa maaomawalitsuse asjus keelatud.

Tartus kawatseti „Wanemuises" 8. mail suuremat kõnekoosolekut Baltimaa maaomawalitsuse küsimuse haruntamiseks toime panna. Koosolekul pidi ka riigiwolinik Dr. Raamot kõnelema. Täna teatati asja korraldajatele, et kuberner kõnekoosoleku ära on keelanud.

Muutus tarbeainete wäljasaatmise korras.

3. maist maksab tarbeainete Tartust wäljasaatmisel nus korraldus: kaubasaatjalt nõutakse, et ta kaubasaajalt tunnistuse ette näitaks, mis otstarbeks see temale saadetawat kaupa tarwitab. Kellel wäljaweoks kuberneri käest luba on, sellel ei tarwitse neid tunnistusi ette näidata.

Hädalisemaid tarbeaineid,

nagu jahu, suhkrut, soola, petroleumi ja muud kaupa, on Tartus praegu niipalju saadawal, nagu seda just elanikkudel tarwis läheb. Jahu on rohkesti tulnud ja õige hääd. Tarbeainete toimekonnal on wõimalik juba kauemat aega iga päew jahutähti jagada; tähti antakse ka suurema hulga jahu pääle. Suhkruga on lugu niisamuti. Eila jagati üksikutest kauplustest odawamat suhkrut — 18 kop. nael; seda on täna weel tulnud ja hakatakse tulewal teisipäewal jagama. Soola ja petroleumi saab kauplustest wabalt. Tarbeainete toimekond soowitab elanikkudele tarbeaineid praegu, kus neid wabalt saada, tagawaraks muretseda.

Kroonuametnikkude päewaraha.

Rahaministeriumi alla kuuluwatele ametnikkudele (rentei, maksuinspektorid) jõudis eila päewaraha läinud aasta nelja wiimase kuu eest kätte, mis seni weel saamata oli. Päewarahade saamisega on ametnikkudel ainult Baltimaal sekeldusi olnud, kuna teda mujal korralikult kätte on saadud. Liiwimaal on päewarahade wiibimine kroonupalati eksituse läbi tulnud.

Rahwakooliõpetajate tähelpanemist

juhime maksuta aiatöö- ja mesilastepidamise kursuse pääle, mis põllutööministeriumi abirahaga 15. maist 15. aug. pr. M. Raamoti tütarlaste põllutöö- ja majapidamise-kooli juures Sahkapuul Tartu lähedal toime pannakse. Ülespidamise ja korteri eest tuleb 10 rbl. kuu maksta. Woodiriided tuleks kaasa wõtta.

Peenikest suhkrut

on kolmas Tartu Laenu- ja Hoiu-Ühisus wiis wagunit saanud. Ühisuse liikmetele müüakse 18½ kop. nael. Wõõrastele Tarbeainete-toimekonna tshekkidega 19 kop. nael. Ühisus tellib lähemal ajal saiajahu. Liikmed, kes soowiwad telliawast jahust osa saada, wõiwad ennast ühisuses üles anda.

Päewasündmused.

Kohalikule kriminalpolitseile ei ole kunagi niipalju hobustewargusest teatatud, kui käesolewal kewadel. Hobuseid ei warasta mitte üksi elukutselised kelmid — need on Tartumaalt ja lähikonnast küll suuremalt osalt kinni püütud ja istuwad praegu puuris, — waid päris juhuslikult selle amett pääle sattunud inimesed, sest hobused on nüüd kõrges hinnas ja neist saab kergesti lahti. Linna ligidalt Riistapuu talust wiidi mai öösel kaks hobust ära; ühe hind oli 300, teisel 150 rbl. Samal ööl olid wargad ka Kawastu wallas Otteri talus käinud ja säält 300-rbl. hobuse kaasa wiinud.

Maiöösise lumesaju järele

on w[illegible] ilmad tulnud. Öösine õhusoojus on õige madal. Tänahommikuse wihmahoo sees oli erne terade suurusei rahe teri.

Pauluse kogudus.

Reedel, 6. mail Keisri Jerra sündimisepäewal kl. 11 e. l. jumalateenistus. Õp. A. Habicht.

Pühapäewal, 8. mail kell 1 l. jumalateenistus armulauaga. Õp. L. Raydlepp.

Peetri kirik.

Reede, 6. mail, Keisri Herra sündimisepäewal kell 10 e. l. liturgia-jumalateenistus. Õp. A. Laur.

Pühapäew, 8. mail kell 10 e. l. jumalateenistus armulauaga. Õp. A. Laur.

Eraleer poiss- ja tüdarlaste jaoks, ka neile, kellel usuõpetus Saksa keeli on olnud, algab esmaspäew, 9. mail kell 10 e. l. Õp. W. Eisenschmidt.

Pöördest „ülikooli juttudes"

wõiks juba kõnelda. Nagu teada, lõppes wiimane ülikooli wiimise katse õige järsult. Riia õpekonna kuratorile öeldi sõjawäe ülemate wõimude poolt lausa ära, et Tartu ülikool kohale jääma peab.

Pikem teade sellest ilmus meie lehes mõõdalõinud nädalal. Nüüd on ka päälinna leheid „Now. Wremja" ja „Retsh" selle teate „Postimehe" järele toonud, wiimane leht õige silmapaistwal kohal. Loodetawasti mõjub Põhjawäerinna ülemjuhataja wastus kainestawalt ka nende päälinna ringkondade pääle, kes seni mingisugustel põhjustel ülikoolide ümberpaigutamist tarwiliseks pidasid.

Riia õpekonna kurator on aga siiski Petrogradi sõitnud, et säältkaudu edasi Permi jõuda. Haridusministeriumis olla aga kuratorile mõista antud, et tema sõit Permi enam tarwilik ei olla. Kas kurator aga sellegipärast weel Permi sõidab, ei tea. Wõib olla, ei ole Meshkowil ja teistel, kes Tartu ülikooli paigast nihutamise kallal ametis, siiski weel wiimased lootused kadunud.

Kui aga niihästi sõjawäe ülemus ja ka ministerium Tartu ülikooli kohalejätmist nõuawad, siis ei tahaks uskuda, et üksikutel ametnikkudel ja „rahameestel" weel palju kangekaelsust jatkuks. Meie ülikool peaks rahulikult edasi töötama ja neid ülesandeid täitma, mis talle seatud.

Uuemad teated.

Sunduslik määrus telefoni tarwitamise kohta.

Sõjawäejuhataja poolt on järgmine sunduslik määrus antud:

1. Telefonijaamad pandakse eratarwitamiseks kinni terwes selles piirkonnas, mille ulatus järgmiste kohtade läbi ära määratud on: Kirbla, Pärnu-Jakobi, Tori, Wiljandi, Paistu, Orjaku, Helme, Walk, Wolmar, Peterskapelle ja Riia laht. Nimetatud punktid ise on keelupiirkonnast wälja arwatud.

2. Isikutel, kes nimetatud liinist ida pool elawad, s. o. Pärnu maakonna põhja-idapoolses, Wiljandi maakonna põhja ja idapoolses, Haapsalu maakonna idapoolses, Tallinna maakonna lõunapoolses ja Walga maakonna idapoolses osas, kui ka Põide, Rakwere, Tartu ja Wõru maakondades, on keelatud telefoni teel mingisuguseid teateid awaldada, mis sõjawägede ajukoha, edasiliikumise, seisukorra ja üleüldse sõjaliste sündmuste kohta käiwad.

Süüdlasi, kes sellest määrusest üle astuwad, karistatakse kuberneri poolt administratiwilisel teel wangistusega kuni 3 kuuni ehk rahatrahwiga kuni 3000 rublani. Pääle selle wõetakse sellest määrusest üleastujatelt telefoni-apparadid ära ja nad kaotawad terweks sõja ajaks õiguse neid üles seada.

Iseäralised määrused sõjapõgenejate kohta.

Kohtuministerium on ministrite nõukogusse seadusе-eelnõu ära annud, mille järele kord ära määratakse, kuidas sõjapõgenejate surma-juhtumisi ja sündimisi registrerida ja kuidas päranduselepingute tegemist nende keskel lihtsastada.

Liiwimaa juurdeweo raudtee

on 24. aprilli keskpäewast pääle Põhja-Lääne raudteede walitsuse juhatuse alla antud ja kuulub nendesama teede Wilna jaoskonda. Kõik endise Liiwimaa juurdeweo raudtee teenijad jäetakse nende ametitesse edasi.

Määrus kohwimajade kohta.

„Dsinn. Wehjtn." järele on Riias uus määrus wälja antud, mille järele kohwimajade pidajad ja konditoreid naisteenijaid ei tohi pidada. Kõik naisteenijad tulewad 3 päewa jooksul lahti lasta.

Saabaste hinna kõrguse äramääramine.

„Retshi" teatel wõttis saapa-tööstuse komitee oma koosolekul 3. mail küsimuse päewakorrale, kas ei oleks hädasti tarwilik naha hindade ülemäära tõusmise pärast, mis tõusmisele mingisugused mõjuwad asjaolud põhjust ei anna, saabaste hinna kõrgust sunduslikult kindlaks määrata. Koosolekust wõtsid ka saapawabrikute asemikud osa.

Küsimuse läbikaalumise järel tunnistas komitee põhjusmõttelikult tarwilikuks saabaste hinna kõrgust ära määrata ja selle juures walmis saapaid 5 liiki jaotada. Saapa-wabrikandid seletasid, et paar saapaid tõepoolest rohkem maksma ei lähe kui 17—18 rbl., kuna nende eest nüüd wähemalt 28—30 rbl. wõetakse. Liikide wähese arwuga ei olnud saapawabrikute asemikud nõus, iseäranis sellega mitte, et komitee naesterahwa kõrgete kingade müümise ära tahab keelda.

Tallinna linna-ametile luba antud 1 miljoni rubla eest 1916. a. sõjalaenu paberid omandada.

Tallinna linna-amet otsustas hiljuti 1 miljoni rubla eest 1916. a. 5½-protsendilise sõjalaenu paberid omandada. Nüüd on see otsus sisemiste asjade ministeriumi poolt kinnitust leidnud.

Õnnesoowi telegrammid Kõigekõrgema nime pääle.

Keisri Majestet on hääks arwanud käskida, et walitsuskonnad, seltsid, asutused ja eraisikud 6. mail Keisri Majestedi sünnipäewa puhul mitte Tema nime pääle õnnesoowi-telegramma ei saadaks.

Wene loodusteadlaste ja arstide ühendus.

Ministrite nõukogu kinnitas oma wiimasel koosolekul haridusministeriumi ettepanekul Wene loodusteadlaste ja arstide ühenduse, mille ülesandeks on ühtlust loodusteadlistesse uurimistesse tuua ja nii hästi teoretilist, kui ka praktilist loodusteadust, matematikat, geografiat, arstiteadust ja muid nendega ühenduses olewaid teadusi edendada.

Räpina paberiwabrik

jääwat 1. augustist seisma, nagu „Wõru T." kuuleb. Põhjuseks on tarwiliku materjali ja tööjõu puudus.

Uued postiasutused.

Nagu Riia posti ja telegrafi ringkonna ülem teatab, on uued posti jaoskonnad nende juures olewate kroonu hoiukassadega awatud: Karulas Wõrumaal, Sepkulis Wolmari maak. ja Juurus Harjumaal.

Meie wägede edasiminek Mesopotamias.

Mesopotamia, see on „jõgedewaheline maa", Eufrati ja Tigrise jõe waheline rannus ja wiljakas madalmaa, kus wanad muistsed kulturariigid Assüria ja Babilon õitsesid, on praegugi weel Türgimaa wiljaaidaks, ehk küll Türgi halwa walitsuse all sääl wanade endiste weewärkide lagunemisel suured hulgad maad kõrbeks on muutunud. Mesopotamia tähtsamad linnad on Mosul ja Bagdad. Esimese ligidal asus Assüria muistne päälinn Ninewe, Bagdadi lähedal Babilon. Weel ilmaski ei ole Wene wäed endistes sõdades nii kaugele Türgi riigi südamesse ulatanud, kui nüüd.

Wene wäed tungiwad kahel teel Mesopotamiasse. üks osa läbi läheb Lõuna-Persiast Kermanshahi ja Hanekini kaudu Bagdadi poole, kust ainus tee sinna wiib. Seda teed on türklased alati hoolega kaitsenud ja kaitsewad teda ka nüüd suuremate jõududega. Teine tee wiib Mesopotamiasse Urmia järwe lõuna rannast Rewanduši kaudu Mosuli. Seda teed on raskem tarwitada, sest enne kui tema kaudu madala ja wiljaka jõe orgu jõuab, on õige hulk mäe-ahelikka ja muid loodusetakistusi ära wõita. Seda teed kaudu ei oodanud türklased päältungimist ja ei ole sinna suuri wägesid wastu koondanud.

Nüüd on aga just seda teed kaudu meie wäed suure hooga edasi tunginud. Ka [illegible] tee raskema, mägise osa juba ära wõitnud ja wiljarikas Sab-El-Ali jõe orus olewa tähtsa linna Rewanduši ära wõtnud. Sab-El-Ali jõgi on suur Tigrise haru. Seega on meie wäed juba endise paradiisi maale jõudnud. Rewanduusist on kõigest 100 wersta weel Mosulisse. Kahelda ei ole, et Mosuli langemine ainult mõne päewa küsimus on, sest 100 wersta lagedal wiljarikkal maal ära käia ei ole enam suur asi. Türgi wäed aga, kes selles sihis nii mitu korda lüüa saanud ja taganewad, wist enam Mosuli päästa ei jõua.

Rewanduši ja sellele wististi järgnewa Mosuli wõtmine on üks kõige suurema tähtsusega sündmustest sõjas Türgimaa wastu. See wõit wõib kõik Türgi-Saksa kawatsused Aasias ümber lükata. Mosulis, mida täitsa kindlaks loeti, on türklastel oma Bagdadi wäe tarwis suured moonaladud kokku weetud. Mosul seisab kahe teeharu pääl: Bagdadi raudtee ja weetee pääl. Selle linna langemisega ei kaotaks Türgi wägi mitte üksi on[illegible] naladud, waid tema läbikäimi[illegible] poliga ja terwe Wäike-Asiaga [illegible] Türgi wägedel lõpeks moon [illegible] panemine inglastele, kes m[illegible] poolt Bagdadi poole kiruwad [illegible] murtud. Inglased wõitsid si[illegible] eest hiilgawat tasu saada, W[illegible] wäed wõtaksid wana Meso[illegible] maa jäädawalt ära.

On siis arusaadaw, kui inglased Rewanduši wõtmise rohkem rõõmustawad, kui mei[illegible] leht „Westminster Gazette" [illegible] duši wõtmise puhul (Pta teate[illegible]

„Wene wäe tänases kaines[illegible] punkt wõetud on, on suure tä[illegible] warjul. Wene wägi jõuab [illegible] ajal Mosuli ja lahutab sääl wäed, kes inglaste waatu[illegible] tagaseljalisest ühendusest. [illegible] waenulasel suur kaotus käes. [illegible] mägisest teest läbi ja wõiwad madalmaal ruttu edasi minn[illegible] on neil see suur ülekaal, mis [illegible] kes järsku ja ootamata wõitlu[illegible] Selle kõrwal jääb türklaste [illegible] mis nad neil päiwil falslaste [illegible] sihis ette wõtsid, üsna wäike[illegible]

Suurwürst Nikolai Nik[illegible] selle pääletungimise wõimalt [illegible] Trapesundist Erserumi on kin[illegible] käes. Türklaste seisukord o[illegible] pärast halb, et nad oma päät[illegible] kaotanud. See asjaolu teeb [illegible] nende üks wõi teine wägi üm[illegible] terwe nende kaitsesõja plaan [illegible] Terwe Inglise ajakirjandus [illegible] wõitude suurt tähendust Aasia[illegible]

Uuemad sõja[illegible]

Lutski ewakueri[illegible]

Nähtawasti meie kordam[illegible] Olõki piirkonnas on Lutskist [illegible] saretid, mitmesugused töökoja[illegible] ladud ära wiidud.

Salakuulamise kartus [illegible] seljataga.

Igalpool Saksa wäe selja[illegible] rahwariikkamad kohad olema[illegible] W." Minskist teatab, aeda[illegible] suured kuulutuselehed üles lö[illegible] dakse, et „igasugu salakuu[illegible] waenlaste kasuks surmanuhtlu[illegible] Saksa sõjawäes on isegi raha[illegible] jate kättesaamise eest määrat[illegible] elanikud, kel elamise-luba ei o[illegible] määruste järel salakuulajatega [illegible] seatakse, siis on Saksa sõdur[illegible] laseid inimesi üles otsida. M[illegible] tülitawatest sõdatitest rahaga [illegible] jud wõetakse aga kinni ja a[illegible] mude kätte, kusjuures ne[illegible] matakse jääb.

Teated sõjategewu[illegible]

„Temps'i" teatamist mö[illegible] oma tagawaramehed Shawli[illegible] luserinnale koondanud, sellejä[illegible] piirkonnas suure hulga mitme[illegible] kiwiteesid olid ehitanud.

„Daily Telegraph" teatab [illegible] tulnud teadete järel Saksa [illegible] sõjawägede ja suurtükkide we[illegible] ametis on. Et saladust mitte [illegible] lasta, on Helwetsia piir kinn[illegible] käimine Saksamaa ja Austria [illegible] tawalt wähenenud. On tea[illegible] Saksamaa suure hulga zep[illegible] planisid Wene wõitluserinnale [illegible]

Sõjakäik Liebknechti [illegible] kasuks.

Preesi maapäewa sotsialde[illegible] on 2. mail otsuseks teinud n[illegible] kui ka wäljaspool teda Liebkne[illegible] süüdistad sõjakäiku alata. Fr[illegible] otsuses riigipäewa sotsialdemo[illegible] nidele ja kõigile Saksa n[illegible] sellest sõjakäigust osa wõtta.

Serbia laewa[illegible]

„Times" teatab Room[illegible] järele, et Serbia suurriikidelt [illegible] oma tulewase laewastiku jaot[illegible] on miinihäwitaja „Suur Ser[illegible] serblased oma wägesid Salon[illegible] tawasti taheretse Serbiale sõ[illegible] mereranda anda, et temal m[illegible] malik oleks ja tema sellega [illegible] lise eestkostmise alt pääseks. Serbial oma kaubanduse ka[illegible] wastikku tarwis. Aralaast[illegible] oleks tükil ajal wõimalik om[illegible] ehitada. Sellepärast taha[illegible] lepinglased temale igaüks ka[illegible] kida, mis Serbia tulewase [illegible] oleksid. Esimene kingitud [illegible] siis juba käes.

Wiimased teleg[illegible]

Merewõitlus Inglise ja [illegible] küttide wa[illegible]

Londonis, 4. mail. — [illegible] Eila päewa oli Belgia ranna[illegible] torpedoküttidel ja monitor[illegible] Saksa torpedokütiga. Lühik[illegible] läksid waenlase laewad ära [illegible] Meil ei ole kaotusi.

Koduma[illegible]

Ambla Kaubatar[illegible] susel oli 1915. a. lõpu[illegible] wähem, kui aastal enne sõd[illegible] gewuses laienenud. Läbimüü[illegible] wõrra suuremaks, (60.344 r. [illegible] ette nähtud. Müügist saa[illegible] puhas kasu oli 1219 r.

Wäljaandja cand. jur. J[illegible]
Wastutaw toimetaja H.[illegible]
Дозволено военною [illegible]
Юрьевъ, 5-го мая [illegible]

†

Oskar Siira

Sünd. 11. nov. 1864.
Surnud 5. mail 1916.

Omaksed.

Seltsidele, ühisustele, saatkondadele ja kõikidele, kes unustamata kallimeelse

Dr. Heinrich Rosenthali

matmisel nii armsalt ja südamlikult on osa wõtnud, awaldame oma

soojemat tänu.

Leinajad omaksed.

Petrogradi Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus

Petrogradis, Italjanskaja uul. nr. 5.

Raha raha ja raha!

nõnab nende abimõude muutmisemine, [illegible] eis langelaste — isamaa laitsejatele tarwis on wõidusoamiseks wihale waenlase üle.

Et kõikidel wõimalik oleks laasa aidata föda wõiduriikale löpule wõita, korraldas Wäike-laenu asjade walitsus sõjalaenust osawõtmise wõimalust wäikelaenu ajutuste (laenu- ja hoiu-ühisuste) läbi õige lengete tingimistega.

Päälinnas on raha wastuwõtmine Walitsuse poolt Petrogradi Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisuse hoolde antud.

Kes Ühisusesse sõjalaenuks 9 rbl. 50 kop. raha hoiule annab, saab selle summa pääle hoiupileti. See pilet annab raha hoiule pausejale õiguse 1. märtsil 1926 aastal 9 rbl. 50 kop. ajemel Ühisusest 15 rbl. 50 k. tagasi saada. Kõige nõuwiisi sissetulnud raha eest ostab Ühisus 5½ % sõjalaenu paberid, mis Riigipangas hoiusummade kindlustamisets alal hoitakse. — Mõie hoiupileti omanik wõib nende ostenõõtamisel Ühisusest 50 rublatise sõjalaenu pantkirja saada.

Juhatus.

Jurjewi Linnakooli

sisseastujatele algawad

= wastuwõtmise eksamid =

kõikidesse klassidesse) 23. mail kell 8 hom. Riia uul. nr. 109.

Tallinna linna Kommerts-, Kaubanduse- ja Käsitöökoolid tütarlastele.

Kõik kroonu õpeasutuste õiguseid. Kommertskoolis on 8 normal- ja 2 ettewalm. klassi, kooliraha 40—80 rbl. aastas. Käsitöökoolis 3 klassi, kooliraha 30 rbl. aastas. Wastu wõetakse õpilasi ainult: Kommertskooli noorema ettewalmistam., II.—V. kl., Kaubanduse kooli: ettewalm. kl., Käsitöökooli — I. kl. Sisseastumise palwekirju wõetakse kuni 22. mail koolide kantseleis (Weerenni uul. nr. 2-a) wastu. Direktori lõunetunnid: kriipäewadel kella 2—3. Wastuwõtmise eksamid algawad neljap. 26. mail kell 9 h. Käsitöökooli wõetakse õpilasi 14—17 aasta wanduses, kes kroonu ehk linna algkooli ehk gümnasiumi 2 klassi lõpetanud, ilma eksamita tunnistuste järele wastu.

Direktor: H. Bauer.

Wiljandi Eesti Hariduse Seltsi

tütarlaste = kool

Wastuwõtmise eksamid kõikides klassides on 23. ja 24 mail s. a. kl. 9 hom. Eksamile tulejad wõiku ristimise tunnistus ja wõimalikult wiimane koolitunnistus kaasa. Kooli ceskawa saadetakse hinnata kätte.

Koolijuhataja M. Warrik.

Ettenähgemata rendiaja lõpetamise pärast müüdakse 7. mail kell 7 hommikul

oksjoni teel

Eilsewere Nigula karjamõisas, Jurjewi kreisis, elaw ja surnud inwentar: lüpsilehmad, pullid, sead, põllutööristad ja muud.

Soowitakse üürida

1. **Suur kindel kuur,** wõimalikult ühes keldriga.
2. **hobuse tall** ühes töllahoonega.

Säälsamas ostetakse: töötwanker, kaleska ja 2 sadulat.

Wastus palutakse kirjalikult Lai uul. nr. 7, krt 1, Мазевчинскому

:: Seemne sibulaid ::

ühe wiisi 320 kop., naela wiisi 10 kop. nael ehk 15 kop. toop on saada Suurelturul nr. 9, J. Märk'i kauplusest.

Nõõrisid, tõisi (канаты), pakkidumise nöörid, wilti, hobuseriistu jne. soowitab jällemüüjatele Riiast ewakueritud firma

J. J. Wezin

Adress: Петроградъ, Никольскій рынокъ № 9. — — (Садовая ул.) Telefon nr. 622—67. — —

Wanemuise sinfonia orkester.

Täna 5. mail.

I. SINFONIA KONTSERT

juhatab **J. Awik.**

Eeskawas: Beethoven — III. sinfonia (Eroica). Musorgski — Muusika cop. „Сорочинская ярмарка", Musorgski — Öö lage- — — dal mäel jne. — —

Sisseminek 25 ja 35 k.

Hakatus kell 9 õhtul.

Kõlma ja halwa ilmaga kontsert saalis.

---

8. mail s. a. on Päidla wallas, Lutiku külas, Lutiku Tuletõrjujate Ühisuse saalis

PIDU - ÕHTU

ettekanuete ja lõbustustega.

Hakatus kell 8 õhtu.

Eestseisus.

Häid idanewaid

kaeru

müüb, Uue-Põltsamaa mõisa wp. Оберпаленъ. 9

Kohuse kabja naelu

on saada Kaubahoowis 13.

K. Pedraudse.

Östan

poju ja kuuse koori

ja maksan häid hinda Petrogradi uul. 43, J. Paabu. 7

Suwekorter

Umwast 1½ wersta maksalist, talu, metsas ära anda: 2 tuba, weranda ja kõõk. Küsida Pargi u. nr. 9 krt. 2.

Otsitakse

korterit

üks suur tuba wõi kaks wäikest, köögiga ilma mööblita linna ligidal teat. sit „Korter, K. A".

Soowin osta

kartalt

8—12 pangeni. Teatada Liwalia wõõrastem.

Mõõbliga korter

2 tuba ja kõõk ära anda Pargi uul. nr. 9, krt 2.

Östan maalamba

willu

ja maksan häid hinda, kudumise äris, Lodja uul nr 5.

Tartu postijaam soowitab oma 7902

surnuwankert

— hind 3.50 kop. matuse eest. —

Häid kuiwe pitidi ja leiwaahju

puid

on jälle müüa Katarina uul. nr. 1-a, hoowis.

Habemenuge

on odawasti müüa Petrogradi uul. nr. 17, habemeajamise äris.

Otsin korterit

4—5 toaga 1. juulits ehk waremaks. Üles anda sit. „korter 9" all.

Maja müüa

Kartuli uul. nr. 7 ja 9, suure wiljapuu aiaga, on omaniku haiguse pärast.

Soowitan wärsket

silku

naela ja pitiga, Riia uul. 41, A. Peedel.

Müüa:

suur peegel, lauad ja muud asjad. Oldi uul. uul. 9, teise korra pääl.

Kellel on pruugitud ohwitseri-

sadul

müüa? Pakk. saata sit. J. R.' all.

Hää cello

on müüa (iseäranis orkestri jaoks.) Jaani uul. 5, k. 7, hoowi m.

Wähepruugitud wabajookuga

jalgratas

on müüa. Näha wõib saada Riia uul. nr. 2, kirjutusmaterjali äris

---

Soomin osta pruugitud patent telgedega

sarabanni.

Üles anda sit. läh „S. B." all.

Soowitakse osta jelsinajale häid wäikesemat jagu

tiiwklawerit

soowitaw mitte üle wiie aasta pruugitud teat. kir sit. F. R. all.

Naelu

2, 3, 3½ ja 5" tollilisi on saada — **Kaubahoowis nr 13.** —

K. Pedraudse

Pappi

on saada Wana uul. nr. 2.

Müüa mitmet-tõugu häid willa, fugu ja nuumatud

kodujäneseid.

Soowijad saatku kirjad kuni 22 maini s. l. t. jõua „kodujänes" all.

Jõuhobuseid ja töötwankrid

müüdakse, Petrogradi uul 14, muuta weski juures.

Sõjaaluste tõttu olen sunnitud ajutiseks oma

:: riide äri ::

praegustest ruumidest **1. maist s. a. Moskwa uulitsasse nr. 20,** W. Grossi majasse — postkontori ja Tshernowi kauplusewahel — **üle wiima.**

W. Neumann,

Walgas, Liiwimaal.

Adwokat J. Kangur.

(Wannutatud adwokati abi).

Petrograds, Каменноостровскій просп. 48, кв. 10. Kõnetunnid: hommiku kl. 9—10, õhtu kl. 5—7. Telefon 200—76.

Kui palju

maksab kuulutus „Postimehes"?

Meie lehe tallitusesse saadetakse sagedasti wallawalitsuste ja eraisimeste poolt posti teel kuulutusi, ilma et kuulutuse hind oleks juurde lisatud, ehk ära tähendatud, kui suurelt kuulutus peaks ilmuma.

Et asjata kirjawahetust ja wiiwitust ära hoida, siis teatame siin austatud kuulutajatele, et kuulutuse hind kõige wähemate s. o. nonparell-trükitähtede rea ruumi järele arwutatakse. Iga rea ja korra pääle on 10 kop. maksta. „Postimehe" kuulutuseweeru nonparell-rea pääle mahuwad 25—30 trükitähte. Näituseks mahuwad ruumisse, mis nii pikk on kui weeru laius, 19 nonparell-rida ja maksab 19×10=1 rbl. 90 kop.

Wähemal nonparell ruumis on 125—150 tähte ja on nii suur.

Kõige wähem kuulutus, mis wastu wõetakse, peab 4 nonparell rea suurune olema. Soowitakse et kuulutus suuremate tähtedega ehk pilduapaiswaalt peab trükkama, siis on tarwis niisugune kuulutuse jaoks rohkem ruumi arwata. Sel korral tõmmatagu kirjutatud reale 1, 2 ehk 3 kriipsu alla.

Wäljaspool toodumaad on kuulutuse hind 30 k. rea pääl (kuulutuse tüüpel).

Kõige wähem **surmakuulutus** maksab 3 rbl. 60 kop.

Et meil praegusel olukorral wõimata on wõlgu kuulutada, siis palume kirjalikult saadetud kuulutusele ka kuulutuse hind lahkesti juurde panna.

Austusega

„Postimehe" talitus.

Tartus, Rüütli uul. 9.

Woltweti wallawalitsus

annab teada, et 1916 a. wallamaksu suurus õigeusulistel 3 rbl. 50 kop. ja lutheri usulistel 4 rbl. 60 kop. on ja palub maksjaid ajawiitmata oma maksud ära õiendada.

Woltweti wallawalitsus.

Soowin osta

maja aiaga

Üles anda ühes hinna ja kuuldi suurusega s. l. t. L. M. K.

Täielik wäljamüük kompwekkest

SOOME MAGASINIS 500, Kauba uul. 3.

Müük ainult jällemüüjatele.

Puhastatakse

glace-kindaid.

Wastuwõtm. Kest (Центральн.) uul. nr. 16, krt. 15.

Otsin kuiwa sooja

korterit

4 toaga ja sooja köögiga ja closet tarwil. talituse ruumidega, II. kor. pääl 1. wõi II. linnajaos. Pakkum. saata s. l. t. „S."

Suur perekon. korter

6 toaga, teenijate ja wannituba, täielikn kõrwaliste ruumidega, weewärgiga ja elektri walgustusega on 1. juunist suremas II. linnajaos wälja üürida. Adressid „Postim." juures „A. B. korter" all ära anda.

Häid seemne erneid

soowitab G. Putnin, Raatuse uul. nr. 7.

Mitmesugused wäljamaa ja kohalitud 8

linnud

on odawasti müüa Jaani u. 13, krt. 1, kl. ½2—½3 ja 6—7 p. l.

Juhtumisi wabajõokuga

jalgratas müüa

Riia uul. nr. 24, Waalus.

Häid hinda maksan poju- ja kuuse- 8

koortest

Kastre-Wõnnus, nahaparkija Maiste.

Östan sõõgi- 8

kartulid

suuret wiisil. Wõtan wastu järgmistes jaamades: Wõldi, Kaarepera, Jõgewa, Pedja, Wägewa. Üles anda Elisabethi uul. nr. 22, krt. 1, Tartus.

Sugutäkk

kroonu poolt registreritud, 1150 all. on Kure mõisas, Rannu kihelk. Märate antakse ametlik tunnistus. Hind kõigega 8 r. Mõisas on selle täkku warsad igas eas näha. Säälsamas on müüa 2 täkku, mõlemad sugutäkludeks häästi tõidetud, Kejsetfi tunnistustega, oma täku 3 a. pojad Hind 1900 r.

Ilus wagune

täkk

on juhtumisi 275 rbl. eest müüa. Käib hästi rokkes, tõlbab ka talu tööde pääle. Näha kl. 8—9 hom. ja õ. ja kl. 2—3 päewa Pirogowi uul. nr. 16.

Wiltakraatija,

kes oma ametit kõigile tunneb seejuures aus ja korralik inimene on wõib kõigile teenustele leida. Palga üle ka kortert targinised häädi. Wõib poiss ehk naelemees olla. Tunnistus wiimaelt kohalt joowitaw. Teenistusest ilmumine rutulisel tarwilik. Lähemalt juusõnal ehk kirjalikult Georg Hansenilt, Pärniweres, чр. гор. Перновъ, Лифл. губ.

Mehanikud

lekawad kõiwat hääd teenistust telefoni wabrikus. Wäeteenistuse asjus saab aja pikendust. Lähemat Kangro ja Ko. kontor Jurjew Suurturg 8.

Päewapiltnikku

on kõige tarwis. Järele küsida Leven Bellevue wõõrastemajas, kl. 7—8 õhtul.

---

2 sepa töölist 7

on tarwis. kes tule ees mõistawad taguda. Laiusel Soostaguse külas E. Wiiteri juures.

Karula Masina - ühisus, Wõrumaal tarwitab osawat

masinisti

sügisesels seisuajaks. Kaupa teh. ühisuse liikmete koosolekul 22. mail kell 6 p. l. kohalikus staubatarw. ühisuse ruumides.

Futtermeister

Fau!

tulge kõige kõige „Baltikõ" kontori. Kõige pärast.

Keem. peseja,

kes ka plekkisõd oskab wälja wõtta, leiab hääd teenistust Birk'i wärwim. ja keem. puh. äris Tallinnas, Maakri uul. nr. 23.

Noormees,

kes koperida oskab, ehk seda ära õppida soowib, wõib ennast üles anda Wana u. l. 17, 1, k. kl. 10-12 päewapiltnik E. Schulz'i juures.

Õpipoiss,

kes kohalikke keeli räägib, wõib üles anda S. Kaplan ja Pressi juures Aleksandri uul. nr. 8/10.

Tüdrukut,

kes keeta oskab, on tarwis üksiteenijaks. Kalda uul. 16, k. 10. Tulla kella 10—2 e. l. ja 4—5 p. l.

Otsitakse tublit

naesterahwast

Karjatüdrukuks ja sõiduks linna piimaga. Aasta leping. Tulla Nõmmiku ehk Tartusse, Lutsu uul. 4, von Rathlef.

Tarwitatakse

tüdrukut

kõõki ja tuupa, Kloostri n. 6, k. 1.

Pagari

poisikest

on tarwis, Petrogradi uul. 17.

Majahoidja

leiab kohta. Järele küsida Muusika riistade kauplusest, Riia uul. 32-a, Muna majas.

Mullatöölist

on tarwis. Wõib kuni 5 ehk 6 r. päewas teenida. Järele küsida Tallinnas iga päew kl. 8—10 h. Ревель Старо-Фишермайская, 5. В. к. 23, kolmas maja hoowis.

Tüdrukut,

kes Wene keeli räägib, tarwitatakse üksiteenijaks, Karlowa mõisa Pirogowi uul. 63-b.

Tarwitatakse korralikku

ütsiteenijat

tunnistustega, Karlowa u. 25, k. 1

Talitajat

on tarwis, Weski uul 28, k. 7.

Tüdrukut

on tarwis. Kaupa tehakse. Piiri uul. 1-a.

Wene keeli räägijat

teenijat,

kes keeta oskab tarwitatakse Elisabethi uul. 24, k. 1, kl. 4—7 p. l.

Naesterahwas,

kes wähe õmblustööd tunneb wõib ennast mõtsi töö pääle üles anda, K. Stahlberg, Uueturu uul. 7.

Linna lähidale talusse on

töömeest ja tarja poisi

kohe tarwis. Teada saab 8 mail. Pariisi wõõrastemajas kella 11—2 hoowi pealt.

Üksiteenijat

tarwitatakse Holmi uul. nr. 2, rohukaupl.

Sepapoissi,

kes hobuseid oskab rautada, wõib ka naesemees olla, tarwitab Roopka mõisawalitsus, Jurjewi kaudu.

Kõrgel teenistusel kiiwad

mullatöölised

raudtee liiwa sõitude pääle. tüki töö wiisi. Üles anda pühap. 8. mail kella 10—1 Uue-Kastani uul. 1-ab. Podrätshik K. Pallo

---

Tüdrukut

on tarwis. Kaupa teh. 6. sõp. Petrogradi uul. 10, „Paris", k. 11.

Ämmaprouna R. Blum

keiserliku ilukooli kursused lõpetanud, annab naesterahwastele ni[illegible] ja abi ja paneb kaiserõuget waestele maksuta.

Riia uul. nr. 2.

Ämmaprouna

(ilukool: [illegible]) wõiab wastsünnid ajaid ja annab nõu ig[illegible] päew kl. 2—6 p. l. Maarjamõ[illegible] uul. nr. 13, krt. 13.

Dejateli kontor

tõõlitsh

teenert (naesed), wõib ka wanu olla, teatüdrukuid, lapsehoidja ja teenijaid. Palk 8—20 r. [illegible] ja wirtlaid 20 rbl. kuu.

Ojawaid kampjonid ja

jõukõdunjaid

on tarwis, maksan häid pal[illegible] ka õpilasi õõtan wastu. [illegible] uul. 5 kuduwiisi äri.

Poiss- ehk tüdrukuks

14—16 a. wõib ennast üles an[illegible] Aleksandri uul. 6, A. Goiomb.

Tüdrukut

on tarwis kaupl. ja söögimaja[illegible] Kalaturu wastu nr. 3-a.

---

15 a. korralikku trükkija

õpilast

ja poisikest käikude jaoks t[illegible] witab K. Mattisleni trükkikoj[illegible]

Korsinapühkijad

on tarwis, Walgas, Suurmaka u[illegible] A. Tren[illegible]

Otsin Wene- ehk Poola k[illegible] rääkijat

kodu õmblejat,

kes iseseiswalt õmmelda oske. Tiigi uul. 54-a, k. 2.

Töö otsimised

Noor neiu

raamatupidamise kursused lõ[illegible] tanud, soowib kohta

raamatupidajaks

ehk sellesarnasti ametit. Pakk[illegible] kirjal. s. l. t. „K. L. M." all.

Maa naesterahwa[illegible]

3 lapsega 14—18 a. w. (gi[illegible] nasiumi õpilased) soowiwad [illegible] weis maale teenistusi, kas ma[illegible] tatituse pääle ehk põllu-töö[illegible] Pakkum. saata sit. A. P. all

---

Naiskoolõpetaja

kauaaegse praktika, annab o[illegible] wasti tunda. Õpetab 3—4 kuu[illegible] rõõma, annab ka Prantsu[illegible] keele algõpetust, Petrogradi [illegible] nr. 119, k. 8, 2 korral kl. 6-[illegible] õhtu.

СТ. ФИЛОЛОГ

уеп. гот. и рен. по пре[illegible] ср.-уч. зав. Техельферская [illegible] кв. 3, отъ 11—12 и 3—4 ч. д[illegible]

Õppinud

metsawaht,

kes mitu aastat selles ame[illegible] tegew olnud ja kel hääd tunn[illegible] tuseid, soowib kohta saada. [illegible] neb hästi jahi pidamist. Ü[illegible] anda: чр. ст. Ракке по[illegible] отд. Пастферъ, деревня Р[illegible] кла. К. Эльме.

Kallilt kodumaalt Soome ta[illegible] õõites terwitan kõiki kodumaa[illegible] nimelt: isa, wenda, õde, jagul[illegible] õõpru, tuttawaid ja kõiki E[illegible] neidusid. Nimelt neid, kes m[illegible] ex kirjutand, iseäranis Annat[illegible]

jällenägemiseni!

Aleks. Alfr. Malsup

Дѣйств. арм.

356 Луфляндск. дружина [illegible]

Wast patent telje kõp[illegible]

on leitud. Kõte wõib sa[illegible] Kaubahoowis nr. 13.

Häid waewata u saab, kes [illegible] jookšnud 3 a. walge

emmise-sea

üle wõib teatust anda, Kawa[illegible] Lombi talusse.

Kett kuld kiewõrn[illegible]

kadus eila pääle lõunat, Tähtk[illegible] uul. minnes kuni Riia uul. [illegible] Aufad leidjat palun waewat[illegible] eest ära tuua, Tähtwere [illegible] 7, krt. 7.

---

4. apr. kadus teenija nim[illegible]

rahakott

wõikese summaga Leonem[illegible] Lootuse uul. minnes. Nii. lei[illegible] palu waewatasu eest ära t[illegible] Lootuse uul. nr. 4 krt. 8.

Hobune warastati

öösel 15/16 apr. muutjas pun[illegible] ruun 2 aasj. 3 wersj. kõrge h[illegible] nõgus seljaga teine tag[illegible] jalg walge, latt paremal pool. [illegible] teateid annab, saab 25 rbl. wa[illegible] tasu. Adr. Türil, чер. Ал[illegible] кюль, A. Rumwoidt.

„Postimehe" ja „Elu"

tellimisi ja kuulutusi w[illegible] wastu

Karulas: H. Kasak, ka[illegible]

Печатать разрѣшено цензурою. — Юрьевъ, 5-го мая 1916 г. — Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus